

Venäjänvinttikoiran
jalostuksen tavoiteohjelma
PÄIVITYS 2022 - 2026

Venäjänvinttikoiran jalostuksen tavoiteohjelma

PÄIVITYS 2022–2026

Hyväksytty Suomen Borzoiklubi ry:n yleiskokouksessa 18.4.2015
Hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa 15.9.2015
PÄIVITYS hyväksytty Suomen Borzoiklubi ry:n hallituksen kokouksessa 31.5.2021
Hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa 21.9.2021

Sisällys

1. YHTEENVETO	4
2. RODUN TAUSTA.....	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE	8
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	8
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	8
4.1.2 Jalostuspohja	9
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	15
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta	16
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet	17
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	17
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	17
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	18
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet	19
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	21
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	21
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	26
4.3.4 Lisääntyminen	27
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	28
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	28
4.4. Ulkomuoto.....	28

4.4.1 Rotumääritelmä	28
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	28
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	29
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	29
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	29
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	29
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	30
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	32
6.1 Jalostuksen tavoitteet	32
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	33
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	34
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	35
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	36
7. LÄHTEET	36
8. LIITTEET	37

1. YHTEENVETO

Venäjänvinttikoirien eli borzoiden jalostustavoiteohjelmaan on koottu tietoa rodun nykytilanteesta ja tavoitteita, mihin suuntaan rodun toivotaan kehittyvän. Tavoiteohjelman avulla pyritään ylläpitämään ja kehittämään rodun ulkomuotoa, luonnetta, terveyttä ja käyttöominaisuuksia.

Rodun käyttötarkoitus

Venäjänvinttikoiria on kotoisin Venäjältä. Venäläiset ylimykset ryhtyivät 1500-luvulla jalostamaan uutta metsästyskoirarotua, jonka tuli olla rohkea ja voimakas, mutta samalla ketterä ja jalo ulkomuodoltaan. Tiedot ensimmäisistä Suomeen tuoduista venäjänvinttikoirista löytyvät 1890-luvulta, mutta uuden kasvatustyön katsotaan alkaneen 1960-luvun alussa. Nykyisin rekisteröidään vuosittain 30–80 pentua sekä toistakymmentä tuontikoira.

Venäjänvinttikoiran käyttötarkoitus rotumääritelmän (FCI 2019) mukaisesti on metsästävä vinttikoiria, rata- ja maastajuoksukoira. Nykyisin venäjänvinttikoiria on Suomessa ihmisen seuralainen, jota käytetään myös monipuolisena harrastuskoirana.

Rodun terveys ja luonne ovat tällä hetkellä tilastojen ja kyselyiden perusteella keskimäärin hyvät. Tilanteen turvaamiseksi ja parantamiseksi edelleen jalostuksessa tulee ottaa huomioon eräitä rodussa esiintyviä vikoja ja sairauksia. Tässä jalostuksen tavoiteohjelmassa on koottu tutkimustietoa rodussa mahdollisesti esiintyvistä vioista ja sairauksista, esitetty keinoja niiden ehkäisemiseen ja antamaan kasvattajille lisätietoa jalostusvalintojen tärkeydestä ja merkityksestä rodun säilyttämisessä ja kehittämisessä.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Taulukko 1. Keskeiset jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi
(Tiivistelmä kohdassa 6 esitetyistä tavoitteista)

Ominaisuus	Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Luonne ja käyttäytyminen	Rotumääritelmän mukaisen aristokraattisen ja ylvään, osin pidättyväisenkin luonteen säilyttäminen.	Arkoja tai aggressiivisia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen.
Terveys	Terveyden edistäminen / ylläpito	Ennen jalostukseen käyttöä koirille suositellaan tehtäväksi DM-geenitesti, Kennelliiton virallinen sydämen ultraäänitutkimus ja Kennelliiton virallinen silmätutkimus. Muita terveystutkimussuosituksia ovat kilpirauhasarvojen määrittäminen, sekä toissijaisina tutkimuksina Kennelliiton viralliset röntgenkuvaukset.
Lisääntyminen	Elinvoiman säilyttäminen	Sukusiitosaste korkeintaan 6,25 % tai sen alle, laskettuna kuudella sukupolvella.

Rakenteen ja anatomian terveys	Terveen ja toimivan rakenteen säilyttäminen	Jalostukseen käytettävällä nartulla ja uroksella suositellaan olevan vähintään laatuarvostelun ”hyvä” -palkinto virallisesta näyttelystä vähintään 15kk iässä tai hyväksytty jalostustarkastus.
Käyttöominaisuudet	Käyttöominaisuuksien säilyttäminen	Käyttöominaisuuksia yritetään ylläpitää rata-, maasto- ja ajuejuoksukilpailuilla ja -harjoituksilla.
Jalostuspohja	Geneettisen monimuotoisuuden säilymisen turvaaminen	Kasvattajia kannustetaan suosimaan yhdistelmiä, joissa jalostukseen käytettävät yksilöt ovat mahdollisimman kaukaista sukua keskenään. Ulkomailta tuotavia erilinjaisia koiria suositellaan käytettäväksi jalostukseen ja jalostuskoirien jälkeläismäärissä suositellaan Kennelliiton jalostusstrategian sekä JTO:n ohjeiden noudattamista. Lähisukulaisyhdistelmiä (isä/emä + jälkeläinen ss% 25, täyssisarukset ss% 25) ei tule tehdä.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa eikä sillä ole erityisiä rekisteröintiehtoja.

2. RODUN TAUSTA

Venäjänvinttikoiran eli borzoin alkuperä ja historia

1500-luvulla venäläiset ylimykset pääsivät ajometsästyksen makuun ja ryhtyivät jalostamaan uutta koirarotua, jonka haluttiin perivän hirvikoiran ja koutsin parhaat ominaisuudet. Hirvikoiria oli pystykorvainen, laikatyyppinen koira, mutta niin iso ja vahva, että se pystyi saavuttamaan ja kaatamaan niin peuran kuin hirvenkin. Koutsi oli siro ja kevytrakenteinen koira, jolla oli runsashapsuiset korvat ja häntä. Se kehittyi afrikkalaisen kantavinttikoiran (tesem) ja keskiaasialaisen vuoristokoiran sekoituksesta. Kurtzi / koutsi tuli Venäjälle tataarien mukana arabien asuttamilta alueilta. Se on kaukaista sukua nykyiselle salukille ja hyvin läheistä sukua tazylle. Hirvikoiria periytti jälkeläisilleen vireyden, rohkeuden ja voiman, kyvyn huikeaan spurttiin lyhyillä matkoilla sekä paikalliseen ilmastoon sopivan tiheän turkin. Koutsi puolestaan periytti kepeyden ja liikkeiden hienostuneisuuden, vinttikoiramaisen ulkomuodon sekä kyvyn laukata pitkiäkin matkoja avonaisessa maastossa.

1600-luvulle tultaessa oli kehittynyt niin sanottu ”vanhan ajan venäjänvinttikoiria” (psovaja borzaja). Sillä oli pitkänä roikkuva kihartuva karva ja myös muilta osin se muistutti hyvin paljon nykyistä venäjänvinttikoiraa. Alkoi ajometsästyksen kulta-aika, joka kesti aina vuoteen 1861 asti. Ylimystön suurtiloilla oli kymmenien, jopa satojen koirien kenneleitä, joissa kasvatettiin venäjänvinttikoiria suden metsästykseseen, mutta myös ketun ja jäniksen ajoon.

1700-luvulla Venäjällä pidettiin pitkäkarvaisten venäjänvinttikoirien lisäksi erilaisia karkeakarvaisia vinttikoiria, kuten klokeja, skotlanninhirvikoiria ja irlanninsusikoiria, mutta myös sileäkarvaisia – chart polskeja ja greyhoundeja ja muitakin sileäkarvaisia, nyttemmin jo jäljettömiin kadonneita vinttikoirarotuja. Eri rotuja myös risteytettiin keskenään.

1700-luvun lopulta löytyy ensimmäiset maininnat tiheäkarvaisista venäjänvinttikoirista (gustopsovaja borzaja), joilla oli hyvin tiheä, pitkä ja kiharainen turkki sekä pitkät hapsut hännässä. 1800-luvun alkupuoliskolla tuotiin Venäjälle kurdilaisia eli itäisiä vuoristovinttikoiria. Ne olivat leveälanteisia, toisinaan syntymästään töpöhäntäisiä tai hännättömiä koiria, jotka muistuttivat ulkomuodoltaan vuoristotyyppistä salukia. Niiden tärkeimpiä ominaisuuksia olivat erittäin vahvat ja kovat polkquanturat, erinomainen ketteryys, kyky pitkään ajoon ja suunnaton hinku riistan perään. Niitä risteytettiin runsaasti venäjänvinttikoiraan. Myös salukityypistä kriminvinttikoiraa risteytettiin venäjänvinttikoiraan. Näin syntyi lyhytkarvainen (tshistopsovaja) venäjänvinttikoiria.

1800-luvun puolessavälissä oli venäjänvinttikoirasta muodostunut kolme perustyyppiä, joista karvapeitteen laadun mukaan käytettiin seuraavia nimityksiä: tiheäkarvainen (gustopsovaja), pitkäkarvainen (psovaja) ja lyhytkarvainen (tshistopsovaja). Kahden ensin mainitun luonteenomaisin tunnusmerkki oli pitkä, hieno, hapsuinen karva kaikkialla muualla paitsi kuonossa, päässä, korvissa ja jaloissa. Lyhytkarvaisella oli pitkää hapsuista karvaa vain reisissä, kaulan sivuilla ja hännässä.

Vuonna 1861 Venäjällä lakkautettiin talonpoikien maaorjuus ja monet metsästyskenneleiden omistajat alkoivat palveluskunnan menetettyään pyrkiä eroon koiristaan. Lakkautettujen kenneleiden parhaat yksilöt luovutettiin kuitenkin sopuhintaan uusille venäjänvinttikoiraharrastajille. Venäjänvinttikoirien lukumäärä laski jyrkästi. Toisaalta tämän tiukan karsinnan ansiosta tämän päivän venäjänvinttikoiria on säilyttänyt ulkomuotonsa ja metsästystaitonsa. Kenneltoiminta keskittyi harvalukuisten, urheilumetsästystä harrastavien tilanomistajien käsiin. Edellä mainitut venäjänvinttikoiratyytit sekoittuivat vähitellen toisiinsa ja rodun perusominaisuudet vakiintuivat. Venäjänvinttikoiraharrastajat kokoontuivat 1875 Moskovaan ensimmäiseen yhteiseen kokoukseen, jossa todettiin, että silloisella koirakannalla tuskin onnistuttaisiin säilyttämään erillisinä kaikkia kolmea rotutyyppiä.

Vuonna 1888 laadittiin ensimmäinen rotumääritelmä venäjänvinttikoirasta. Tärkeimmät metsästyskennelit alkoivat kehittää omia tyyppejään; perchino, oseroff, boldareff, tselischtscheff, sumarokoff, gejeroff ja bibikoff. Linjojen väliset muunnokset ovat erittäin tärkeitä, koska venäjänvinttikoirat, joita tuotiin Britanniaan, Eurooppaan ja Amerikkaan, olivat eri kenneleistä.

Venäjänvinttikoiran kasvatus koki suuria vaikeuksia vuoden 1917 vallankumouksen jälkeen, kun metsästystilat lopullisesti hävitettiin. Pakolaiset ja maastamuuttajat veivät ulkomaille runsaasti venäjänvinttikoiria. Venäjälle jääneet venäjänvinttikoirat eivät ilmeisestikään olleet kaikkein parhaita valioyksilöitä. Kenneltoiminta keskittyi lopulta Moskovaan ja Pietariin (Leningrad). Toisen maailmansodan aikana venäjänvinttikoirien lukumäärä hupeni vähiin. Samaan aikaan perustettiin kuitenkin Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa lukuisia venäjänvinttikoirakenneleitä. Toisen maailmansodan jälkeen käynnistyi Venäjälläkin venäjänvinttikoiran uusi tuleminen.

Tiedot ensimmäisistä Suomeen tuoduista venäjänvinttikoirista löytyvät 1890-luvulta. Suomen Kennelklubin varapuheenjohtaja Volmari Kanninen omisti Lastotschka-nimisen nartun (synt. 5.5.1892 Pietarissa, kasvattaja A. Stetskevits). Vuonna 1894 syntyi Suomessa ensimmäinen pentue, jonka kasvattajana oli Pitkärannan tehdas.

Vuosien kuluessa tuotiin Venäjältä useita koiria. Kanta alkoi kasvaa 1930-luvulla. Vuosina 1933 ja 1934 teetti everstiluutnantti A. Paasonen pentueet Uslad-uroksella ja Jorza-nartullaan. Saksasta tuotettu narttu Felizia vom Nordseestrand sai pari pentuetta Renaldo-kennelnimellä, kasvattajana E. Olander. Sodan aikana kanta pääsi kuitenkin kokonaan häviämään.

Vuonna 1946 tuottivat Daisy ja Yrjö Eskola Ruotsista urokset Ch Bonnens Fedja ja Bojar. Lisäksi he tuottivat Ruotsista nartun Kicki. Bojar ja Kicki olivat mustavalkoisia ja niillä oli yksi pentue av Moccambo -kennelnimellä. Pennuista nartut Gisela ja Mariza saavuttivat valionarvon. Kasvatustyö kuitenkin valitettavasti loppui tähän.

Uuden kasvatustyön voidaan katsoa alkaneen 1960-luvun alussa. Leena Harrivaara tuotti Vasaravuoren kenneliinsä Saksasta nartun Caljuschka von Karaganda ja Sveitsistä sisarukset Ivanna ja Iaga de Norois. Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto tuotti Neuvostoliitosta uroksen Udaloj ja nartut Raketa ja Metschta. Näiden koirien jälkeläiset olivat kantakoirina uusille kenneleille, joista mainittakoon of Golden-West, Korotai, Amu-Darjan sekä Bolshoi. Seuraavasta sukupolvesta aloittivat kasvatustyönsä Metsänreunan, Polongain ja of Oak-Backwood-kennelit. 1980-luvulla aloittivat kasvatustyönsä lukuisat uudet kennelit.

Suomen presidentti Urho Kekkonen sai 1970-luvun alkupuolella Neuvostoliitosta lahjaksi kaksi venäjänvinttikoiraa, Leon ja Ludmilan. Molempia käytettiin jalostukseen, mutta vain Leon jälkeläiset vaikuttavat edelleen nykyisessä koirakannassa.

Venäjänvinttikoiria on kehittynyt 1960-luvulta sekä määrällisesti että laadullisesti. Rodun rekisteröintimäärät kasvoivat 1970-luvulla ennätysvuoden ollessa 1974, jolloin rekisteröitiin 153 koiraa. Nykyisin rekisteröidään vuosittain 30–80 pentua sekä toistakymmentä tuontikoiraa. Koiria on viime vuosina tuotu Venäjältä, Virosta, Latviasta, Liettuasta, Puolasta, Tšekistä, Unkarista, Sveitsistä, Saksasta, Ranskasta, Hollannista, Englannista, Ruotsista, Norjasta sekä Yhdysvalloista. Kaikkia tuontikoiria ei rekisteröidä Suomen Kennelliittoon, jolloin ne puuttuvat tuontitilastoista.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Borzoiklubi – The Finnish Borzoi Club ry (SBK) aloitti rotua harrastavana yhdistyksenä, joka on perustettu 25.6.1976. Sen kotipaikka on Helsinki ja toimialue koko maa.

Venäjänvinttikoirien rotujärjestönä toimi Suomen Vinttikoiraliitto ry ennen vuotta 2008, jolloin rotua harrastavasta yhdistyksestä tuli oma rotujärjestönsä. Jäsenmäärä on noin 250–300.

Suomen Borzoiklubi ry:n hallitus nimeää jalostustoimikunnan puheenjohtajan, joka kokoaa tarvittavan määrän jäseniä jalostustoimikuntaan. Jalostustoimikunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluu neuvonta ja jalostuksen ohjaus, rodussa esiintyvien sairauksien, rakenne- ja luonneongelmien kartoittaminen sekä niiden ehkäisy ja vähentäminen, sekä rodun monimuotoisuuden ylläpitäminen ja lisääminen tiedottamisen ja neuvonnan avulla.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 2. Vuositolasto – rekisteröinnit vuosina 2011–2020

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pennut (kotimaiset)	39	39	29	44	53	34	81	74	77	74
Tuonnit	13	20	20	10	14	13	13	16	9	15
Rekisteröinnit yht.	52	59	49	54	67	47	94	90	86	89
Pentueet	8	7	7	8	10	5	11	13	12	14
Pentuekoko	4,9	5,6	4,1	5,5	5,3	6,8	7,4	5,7	6,4	5,3
Kasvattajat	8	6	7	8	9	5	10	12	12	13
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	7	7	7	7	10	5	11	13	11	12
- kotimaiset	2	4	3	3	3	4	6	8	6	9
- tuonnit	4	3	2	1	5		2	2	2	1
- ulkomaiset	1	0	2	3	2	1	3	3	3	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 4 kk	7 v	5 v 6 kk	5 v	4 v 1 kk	4 v 5 kk	5 v 5 kk	3 v 10 kk	5 v 1 kk	5 v
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	8	7	7	8	10	5	11	13	12	13
- kotimaiset	2	4	7	5	9	4	8	12	8	10
- tuonnit	6	3		3	1	1	3	1	4	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 1 kk	5 v 10 kk	5 v 7 kk	5 v 10 kk	5 v 3 kk	4 v 8 kk	4 v 7 kk	4 v 8 kk	4 v 2 kk	4 v 10 kk
Isoisät	15	13	14	14	16	9	18	21	22	22
Isoäidit	15	14	14	15	18	9	20	24	22	24
Sukusiitosprosentti	3,33 %	2,93 %	2,01 %	1,09 %	2,86 %	4,34 %	1,17 %	4,19 %	0,62 %	0,99 %

Kannan koko on noin 800 koiraa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana (2011–2020) on pentuja syntynyt 29–81 kappaletta vuosittain, keskimäärin 54 kpl vuodessa. Kun tuonnit lasketaan mukaan rekisteröintimääriin niin venäjänvinttikoiria on rekisteröity viimeisen kymmenen vuoden (2011–2020) aikana yhteensä 687 kpl, keskimäärin 69 kpl vuodessa.

Pentueita viimeisen kymmenen vuoden (2011–2020) aikana on syntynyt keskimäärin 9,5 kpl vuodessa, pentuekoon ollessa keskimäärin 5,7 pentua. Sekä urosten että narttujen jalostuskäyttöikä on kymmenen viime vuoden aikana (2011–2020) ollut keskimäärin 5 v 1 kk.

Suomen Kennelliiton Jalostusstrategian mukaisesti Suomen Borzoiklubi suosittelee, että jalostuskoiran käyttöikä on vähintään 24 kk. Venäjänvinttikoiran keskimääräinen jalostuskäyttöikä on selvästi suositusikää korkeampi. Tämä on hyvä ikä, koska koiralle on jo ehditty tehdä tärkeitä terveystutkimuksia, se on näyttänyt jalostusarvonsa käyttökokeiden ja näyttelyiden kautta sekä ainakin osa mahdollisista perinnöllisiksi epäilyistä sairauksista on jo ehtinyt puhjeta tai ainakin alkanut näyttää viitteitä olemassaolostaan.

Jalostusvalinnoissa on hyvä huomioida sekä jalostuskoiran itsensä että myös sen lähisukulaisten (sisarukset, vanhemmat ja isovanhemmat sekä niiden sisarukset) mahdolliset perinnölliseksi epäillyt sairaudet.

Sukusiitos tarkoittaa serkuksia läheisempien sukulaisten pariutumista. Kennelliiton jalostusstrategian mukaisesti myös SBK:n suositus on, että jalostusyhdistelmien sukusiitosaste ei nouse yli 6,25 %, mikä tarkoittaa serkusparitusta. Viimeisen 10 vuoden aikana syntyneiden pentueiden keskimääräinen sukusiitosaste on 2,35 %, mikä on hyvällä tasolla.

Sukusiitosaste tai -prosentti kuvaa todennäköisyyttä sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. (Katariina Mäki; Sukusiitostaantuma - mikä, miksi, milloin?)

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta) vuosina 2011–2020

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä)

Persukupolvi (4 vuotta)	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pentueet	30	32	30	34	39	41	50	49	49	48
Jalostukseen käytetyt eri urokset	25	25	24	31	35	37	42	39	40	36
Jalostukseen käytetyt eri nartut	27	27	27	30	36	38	47	45	45	40
- isät/emät	0,93	0,93	0,89	1,03	0,97	0,97	0,89	0,87	0,89	0,9
- tehollinen populaatio	35 (58%)	35 (55%)	35 (58%)	40 (59%)	48 (62%)	50 (61%)	60 (60%)	57 (58%)	58 (59%)	51 (53%)
Uroksista käytetty jalostukseen	3 %	4 %	8 %	8 %	7 %	10 %	10 %	11 %	15 %	15 %
Nartuista käytetty jalostukseen	5 %	7 %	8 %	9 %	10 %	13 %	14 %	16 %	20 %	21 %

Koiranetin ”Jalostuspohja per sukupolvi” -luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta (kts. taulukko yllä). Viimeinen kussakin jaksossa mukana oleva vuosi on se, jonka kohdalla tieto näkyy. Esimerkiksi vuoden 2014 luvut on laskettu ajalta 2011–2014. Suomen Kennelliiton Koiranetin taulukoissa jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollisen populaation koko on aina runsas yliarvio todellisesta tilanteesta, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Näin ollen, jos jalostuskoirat ovat läheisiä sukulaisia toisilleen on tehollinen populaatiokoko todellisuudessa pienempi kuin mitä kaava antaa olettaa.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko on, sen nopeammin eri geeniversiot häviävät rodun kannasta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. (SKL Katariina Mäki 2013)

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön tai tietyn sukulinjan ylikäyttöä suhteessa muihin. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Jalostuskoirien jälkeläismääräsuositukset on annettu juuri populaation monimuotoisuuden säilyttämistä ja lisäämistä varten.

Perinnöllinen monimuotoisuus tuo koirillemme yleistä elinvoimaa. Esimerkiksi immuunijärjestelmä tarvitsee paljon erilaisia geeniversioita toimiakseen mahdollisimman hyvin. Rodun geenistön köyhtyminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua, siis erilaisia geeniversioita. (Katariina Mäki; Vain monimuotoinen koirarotu selviää)

Koirapopulaation perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttaa se, mitä ja minkä sukuisia yksilöitä käytetään jalostukseen, mutta myös se miten paljon kutakin jalostuskoiraa käytetään. Yksittäisen jalostuskoiran ja sen perimän osuus koirakannassa ei saisi nousta kohtuuttoman suureksi. Tämä ongelma liittyy yleensä suosittujen siitosurosten liikkakäyttöön, ns. matadorijalostukseen. Populaation monimuotoisuutta saadaan lisättyä huolehtimalla siitä, että mahdollisimman monia eri yksilöitä käytetään jalostukseen eikä yhden eläimen jälkeläismäärä saisi olla paljon suurempi kuin muiden.

Rodun tehollinen populaatiokoko

Koiranetin laskemana tehollisen populaation koko sukupolvessa on vaihdellut 2011–2020 välisenä aikana välillä 7–17, ollen keskimäärin 12. Tässä kohtaa huomionarvoista on, että Koiranetin antamat tehollisen populaation koot ovat rodussamme yliarvioita, koska useat jalostukseen käytetyt koirat ovat sukua toisilleen (kts. taulukot 3 ja 4, sekä liitteet 2 ja 3).

Taulukosta 2, ”Jalostuspohja”, ilmenee, että ajanjaksolla 2011–2016 syntyneistä uroksista on käytetty jalostukseen keskimäärin 10 %. Nartuista jalostukseen on käytetty samalla ajanjaksolla keskimäärin 14 %. Viimeisen sukupolven, 2017–2020, luvut eivät ole laskuissa mukana, koska kyseisen ajanjakson aikana syntyneet koirat ovat olleet vuoden 2020 lopussa vielä rodun keskimääräistä jalostuskäyttöikää nuorempia.

Rodun monimuotoisuuden kannalta on tärkeää, että riittävää määrää koiria käytetään jalostukseen. Kennelliiton Jalostusstrategian ohjeen mukaan rodun ihanteellinen jalostuskäyttöön jäävien koirien määrä saadaan laskettua, kun luku 2 jaetaan rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Borzoiden keskimääräinen pentukoko on 6 kpl ja näin ollen olisi ihanne, jos jalostuskäyttöön jäisi vähintään 2/6 (eli 33 %) rodun koirista. Jalostuskoirat valitaan tärkeimmät ominaisuudet huomioiden mahdollisimman tasaisesti eri pentueista.

Jalostukseen käytettyjen koirien isät/emät -suhde on viimeisen kymmenen vuoden (2011–2020) aikana vaihdellut välillä 0,89–1. Ihannetilanteessa suhdeluku on 1. Luku 1 saavutetaan silloin, kun kaikissa syntyneissä pentueissa on käytetty eri isiä ja eri emiä. Luku laskee nopeasti, jos edes muutamalla uroksella on useampia kuin yksi pentue rodussa, jossa vuotuiset pentuemäärät eivät ole kovin suuria. Borzoipentueita syntyy keskimäärin 9 kpl vuodessa.

Taulukko 4a. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt urokset

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä, tuonti/ulkomaiset kursivoitu)

#	Uros	Synt.vuosi	Tilastointiväli				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kum.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	OF GOLDEN-WEST HEARTY TALFUR		5	31	5,7 %	6 %	39	109	6	39
2	OF GOLDEN-WEST MORNING BLUES		4	22	4,0 %	10 %	1	8	4	22
3	ISCARMA TRUSTAN		2	16	2,9 %	13 %	0	0	2	16
4	OF GOLDEN-WEST HEARTY MISHKA		3	14	2,6 %	15 %	1	2	3	14
5	DATCHA PRITZ AT PENZANCE		2	13	2,4 %	18 %	3	3	3	14
6	CARABIDA'S DANCE OF JOY		2	13	2,4 %	20 %	0	0	2	13
7	BOLSHAJAN FINARFIN		2	13	2,4 %	22 %	0	0	2	13
8	OF GOLDEN-WEST MIRACLE ALEKSEI		1	12	2,2 %	25 %	0	0	1	12
9	TAKASOY'S HOLD YOUR HORSES		2	11	2,0 %	27 %	0	0	2	11
10	RUSSEKY AZART CHALVIN ESSENTIAL MIRACLE AT NEGOROV		1	11	2,0 %	29 %	0	0	1	11
11	BORZOWSKI'S PHENOMENON		2	11	2,0 %	31 %	4	10	2	11
12	STARAJA RUSSA NAHAL		2	11	2,0 %	33 %	0	0	2	11
13	DOROGDI VON ALSHANINA		2	10	1,8 %	35 %	0	0	2	10
14	YSGOROV SIR DUKE		2	10	1,8 %	36 %	3	14	2	10
15	PHAEIRA TAMERLANE		2	10	1,8 %	38 %	2	11	2	10
16	BORZOI ROMANOV'S HRANITEL		1	9	1,7 %	40 %	0	0	1	9
17	CHYERDAK KASAPIRI		1	9	1,7 %	42 %	1	3	1	9
18	STARAJA RUSSA KRASISLAV		2	9	1,7 %	43 %	0	0	2	9
19	VELURO		1	9	1,7 %	45 %	0	0	1	9
20	TAREKHMERAN DON CORLEONE		1	9	1,7 %	47 %	1	7	1	9
21	ENZO VIDEO-KID HITCH DU DOMAINE D'TASNAJA-POL		1	9	1,7 %	48 %	1	6	1	9
22	HATSINA JASTREB BYSTRIKO		1	9	1,7 %	50 %	0	0	1	9

Tarkastellaan Koiranetin "Jalostukseen käytetyt urokset" -taulukkoa apuna käyttäen kuinka montaa urosta on käytetty tuottamaan 50 % viimeisen kymmenen vuoden, eli vuosien 2011–2020, pentumäärästä. Yllä olevan taulukon "kumulatiivinen %" -sarake kertoo, että 50 % ajanjakson pennuista on 22 uroksen tuottamia. Koiran ensimmäisen polven jälkeläismäärä huomioitu koko jalostusuran ajalta on huomioitu tilaston sarakkeessa "Yhteensä pentuja". Kahdeksalla uroksella on ollut vain yksi pentue.

Taulukko 4b. Viimeisen 10 vuoden aikana (2011–2020) jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta
Urokset listattu toisen polven jälkeläismäärän mukaan.

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä, tuonti/ulkomaiset kursivoitu)

#	Uros	Synt.vuosi	Tilastointiväli				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kum.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	OF GOLDEN-WEST HEARTY TALFUR		5	31	5,7 %	6 %	39	109	6	39
2	AMETIS TOVANA SVORA YAKHONT		1	2	0,4 %	89 %	8	27	4	24
3	OF GOLDEN-WEST HEARTYDEMETROFF		1	6	1,1 %	75 %	5	26	3	18
4	KORSKOV CHACHELL LANDMARK		1	3	0,6 %	97 %	4	26	2	6
5	KRELAT CHARRADEE		2	7	1,3 %	63 %	9	23	2	7
6	ZEV'S IZ RAJDOLJA		1	5	0,9 %	88 %	4	23	4	24
7	YSGOROV KARLEBY		1	7	1,3 %	65 %	3	21	1	7
8	RAJALINDAN FLASH THOWRA		1	8	1,5 %	53 %	5	18	3	22
9	RAJNMAKER JASHEN		1	7	1,3 %	74 %	2	15	1	7
10	YIGA SHEIK FUTARK		1	6	1,1 %	76 %	4	15	2	13
11	YSGOROV SIR DUKE		2	10	1,8 %	36 %	3	14	2	10
12	STARAJA RUSSA LUBOMIR		1	6	1,1 %	81 %	3	13	1	6
13	BACKY		1	5	0,9 %	90 %	1	12	1	5
14	PHAEIRA TAMERLANE		2	10	1,8 %	38 %	2	11	2	10
15	RAJALINDAN HALIS		1	8	1,5 %	53 %	3	11	1	8
16	BORZOWSKI'S PHENOMENON		2	11	2,0 %	31 %	4	10	2	11
17	X-POTRI AV FASCHO		1	3	0,6 %	88 %	2	9	1	3
18	OF GOLDEN-WEST MORNING BLUES		4	22	4,0 %	10 %	1	8	4	22
19	KAZAR URAL		1	6	1,1 %	82 %	4	8	1	6
20	ANNA-SU BY MIDNITE		1	4	0,7 %	96 %	1	8	1	4

Taulukko 5a. Viimeisen 10 vuoden aikana (2011–2020) jalostukseen runsaimmin käytetyt nartut
(Lähde: Jalostustietojärjestelmä, tuontikoirat kursivoitu)

#	Narttu	Synt.vuosi	Tilastointialkane				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kum.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	EUGENIAN VANESSA	2006	3	17	3,1 %	3 %	1	2	3	17
2	POLONGAIN OLJAKOVA	2009	3	16	2,9 %	6 %	0	0	3	16
3	YEGOROV JULY MORNING	2011	2	16	2,9 %	9 %	3	14	2	16
4	VENICEM VESNOJ MIELAS KUPIDONAS	2011	2	15	2,8 %	12 %	0	0	2	15
5	RAINMAKER NEVADA NIGHTFALL	2013	2	15	2,8 %	15 %	0	0	2	15
6	OF GOLDEN WEST MIRACLE ROSE	2009	3	14	2,6 %	17 %	1	12	3	14
7	ZABAVA OSTROV CATALINA	2009	2	13	2,4 %	19 %	4	28	2	13
8	OF GOLDEN WEST JM FELICITA	2011	1	12	2,2 %	22 %	0	0	1	12
9	KRIJAT CHARA	2009	2	11	2,0 %	24 %	1	7	2	11
10	YEGOROV ISIS	2012	1	11	2,0 %	26 %	0	0	1	11
11	PARADIZA LIMA	2012	2	11	2,0 %	28 %	0	0	2	11
12	BEL ETUAL ROMANTSKA	2008	1	10	1,8 %	30 %	2	7	1	10
13	COVERDALE'S ROSEMARY	2012	1	10	1,8 %	31 %	0	0	1	10
14	DOBER-KOPF MAGNAR BOGAR	2004	1	9	1,7 %	33 %	2	17	3	18
15	HATSENA SANTARAJA LUNA	2007	1	9	1,7 %	35 %	0	0	1	9
16	OF GOLDEN WEST HEARTY KATINKA	2007	1	9	1,7 %	36 %	0	0	1	9
17	POLONGAIN NEZHENKA	2008	1	9	1,7 %	38 %	1	6	1	9
18	BOLSHAJAN FREJA AURELIA	2012	1	9	1,7 %	40 %	1	3	1	9
19	DUBINAK CHERNAVKA	2009	1	9	1,7 %	41 %	0	0	1	9
20	SUNBURST BARONWOOD'S ROYAL OF GOLDEN SYMPHONY	2012	1	9	1,7 %	43 %	0	0	1	9
21	BERKALJ TSAR BORZOIS	2014	1	8	1,5 %	44 %	0	0	1	8
22	YEGOROV MORNING GLORY	2014	1	8	1,5 %	46 %	0	0	1	8
23	STARAJA RUSSA GRIFFINA	2016	1	8	1,5 %	47 %	0	0	1	8
24	OF GOLDEN WEST FANTASY	2011	1	8	1,5 %	49 %	0	0	1	8
25	DONSKOJ MOROSKA	2010	1	8	1,5 %	50 %	0	0	1	8

Yllä olevan taulukon ”kumulatiivinen %” -sarake kertoo, että 50 % ajanjakson pennuista on 25 nartun tuottamia. Koiran ensimmäisen polven jälkeläismäärä huomioitu koko jalostusuran ajalta on huomioitu tilaston sarakkeessa ”Yhteensä pentuja”. Nartuista 15:llä on ollut vain yksi pentue.

Taulukko 5b. Viimeisen 10 vuoden aikana (2011–2020) jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua
Nartut listattu toisen polven jälkeläismäärän mukaan.
(Lähde: Jalostustietojärjestelmä, tuontikoirat kursivoitu)

#	Narttu	Synt.vuosi	Tilastointialkane				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kum.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	OF GOLDEN WEST FELICITA	2006	2	8	1,5 %	59 %	7	49	2	8
2	KRIJAT BLISTAI	2006	1	1	0,2 %	100 %	11	36	2	10
3	ZABAVA OSTROV CATALINA	2009	2	13	2,4 %	19 %	4	28	2	13
4	YEGOROV MIDSUMMER SUN	2004	1	3	0,6 %	94 %	7	27	2	12
5	STARAJA RUSSA JAROSLAVNA	2006	1	3	0,6 %	96 %	4	26	1	3
6	AMETISTOVAYA SVORA YASHMA	2003	1	6	1,1 %	74 %	3	18	2	12
7	DOBER-KOPF MAGNAR BOGAR	2004	1	9	1,7 %	33 %	2	17	3	18
8	KRIJAT CLAVIERA	2009	1	7	1,3 %	63 %	2	15	1	7
9	YEGOROV JULY MORNING	2011	2	16	2,9 %	9 %	3	14	2	16
10	SHAMAN OAKS JP HANA AT STARAJARUSSA	2009	1	6	1,1 %	82 %	3	13	1	6
11	OF GOLDEN WEST MIRACLE ROSE	2009	3	14	2,6 %	17 %	1	12	3	14
12	STARAJA RUSSA HODAKKA	2006	1	3	0,6 %	95 %	2	9	1	3
13	TARJEMIRAN CHELESTJE	2006	1	6	1,1 %	75 %	4	8	1	6
14	LJUBUSHKA UDATCHNIK BORZOIS	2006	1	4	0,7 %	90 %	1	8	1	4
15	STARAJA RUSSA KATARJINA	2010	1	3	0,6 %	97 %	1	8	1	3
16	KRIJAT CHARA	2009	2	11	2,0 %	24 %	1	7	2	11
17	BEL ETUAL ROMANTSKA	2008	1	10	1,8 %	30 %	2	7	1	10
18	POLONGAIN NEZHENKA	2008	1	9	1,7 %	38 %	1	6	1	9
19	CAESARIS DOMUS ARIADNE	2007	1	6	1,1 %	78 %	1	6	1	6
20	TARJEMIRAN FREDERZZA	2011	3	7	1,3 %	71 %	2	4	3	7

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Of Golden-West Hearty Taifun (urosten 1. ja toisen polven 1.), Of Golden-West Hearty Mishka (urosten 4.), Of Golden-West Heartydimitroff (urosten toisen polven 3.) ja Of Golden-West Hearty Katinka (narttujen 14.) ovat pentuesisarukset (Coverdale's Iksion x Leicro's Russian Zikada).

Of Golden-West Hearty Taifun ja Of Golden-West Felicita (narttujen toisen polven 1.) ovat vanhemmat pentuesisaruksille Of Golden-West Morning Blues (urosten 2. ja toisen polven 18.), Of Golden-West I'm Felicita (narttujen 6.) ja Of Golden-West Fantasy (narttujen 22.).

Of Golden-West Hearty Taifun on myös Staraja Russa Lubomirin (urosten toisen polven 12.) isä, joka on Staraja Russa Nahalin (urosten 12.) isä. Caesaris Domus Ariadne (narttujen toisen polven 19.) on Staraja Russa Lubomirin emä. Shaman Oaks JP Hana at Staraja Russa (narttujen toisen polven 10.) on Staraja Russa Nahalin emä.

Of Golden-West Hearty Taifun on myös Coverdale's Rosemaryn (narttujen 11.) isä. Dober-Kopp Magyar Bogar (narttujen 12.) on Coverdale's Rosemaryn emä.

Of Golden-West Hearty Taifun ja Yegorov Midsummer Sun (narttujen toisen polven 4.) ovat Yegorov July Morningin (narttujen toisen polven 9.) vanhemmat, sekä saman pentueen urosjälkeläisen kautta isovanhemmat Russkiy Azart Chaleyn Essential Miracle at Yegoroville (urosten 10.). Yegorov Midsummer Sun on myös Yegorov Karlebyn (urosten toisen polven 7.) emä. Yegorov Karleby ja Zabava Ostrov Catalina (narttujen toisen polven 3.) ovat vanhemmat pentuesisaruksille Yegorov Sir Duke (urosten 14.) ja Yegorov Isis (narttujen 8.). Yegorov Sir Duke ja Yegorov July Morning ovat Yegorov Morning Gloryn (narttujen 20.) vanhemmat.

Of Golden-West Heartydimitroff on Of Golden-West Miracle Rosen (narttujen toisen polven 11.) isä. Golden-West Miracle Rose ja Of Golden-West Felicita ovat puolisisaruksia (emä: Eugenia Anastasia). Of Golden-West Miracle Rose ja Backy (urosten toisen polven 13.) ovat Of Golden-West Miracle Alekseini (urosten 8.) vanhemmat.

Of Golden-West Morning Blues ja Staraja Russa Katariina (narttujen toisen polven 15.) ovat Staraja Russa Ogrifinan (narttujen 21.) vanhemmat. Staraja Russa Katariina ja Staraja Russa Krasislav (urosten 18.) ovat pentuesisaruksia. Niiden vanhemmat ovat Rajalinjan Flash Thowra (urosten toisen polven 8.) ja Staraja Russa Dushka.

Korsakov Oakhill Landmark (urosten toisen polven 4.) ja Staraja Russa Jaroslavna (narttujen toisen polven 5.) ovat vanhemmat pentuesisaruksille Bolshajan Finarfin (urosten 7.) ja Bolshajan Freija Aurelia (narttujen 16.). Staraja Russa Jaroslavna ja Staraja Russa Hodawa (narttujen toisen polven 12.) ovat serkkuja.

Rajalinjan Halis (urosten toisen polven 15.), Polongain Oljakova (narttujen 2.) ja Polongain Nizhenka (narttujen 15. ja toisen polven 18.) ovat puolisisaruksia (isä: Gaston Balsaja Achota). Rajalinjan Halis on Phaedra Tamerlanen (urosten toisen polven 14.) isä, ja Phaedra Tamerlane on Phaedra Uman (narttujen 9.) isä.

Ametistovaya Svora Yakhont (urosten toisen polven 2.) ja Ametistovaya Svora Yashma (narttujen toisen polven 6.) ovat pentuesisaruksia. Ametistovaya Svora Yakhont on Rainmaker Jashinin (urosten toisen polven 9.) isä. Ametistovaya Svora Yashma on Polongain Nizhenkan (narttujen 15. ja toisen polven 18.) emä. Näin ollen Rainmaker Jashin ja Polongain Nizhenka ovat serkkuja.

Krilat Charadei (urosten toisen polven 5.), Krilat Chara (narttujen 7. ja toisen polven 16.) ja Krilat

Clavdiya (narttujen toisen polven 8.) ovat pentuesisaruksia (Pomzoi Prince of Wilderness x Krilat Blistai (narttujen toisen polven 2.)). Krilat Clavdiya ja Rainmaker Jashin ovat Rainmaker Nevada Nightfallin (narttujen 5.) vanhemmat.

Tarijemiran Chelestje (narttujen toisen polven 13.) ja Zevs iz Razdolia (urosten toisen polven 6.) ovat puolisisaruksia (isä: Staraja Russa Babitzin). Tarijemiran Chelestje ja Kazar Ural (urosten toisen polven 19.) ovat vanhemmat Tarijemiran Frederizalle (narttujen toisen polven 20.). Tarijemiran Chelestje ja Tarijemiran Don Corleone (urosten 20.) ovat serkkuja. Zevs iz Razdolia on Chyerdak Kashmirin (urosten 17.) isoisa.

Hatsina Jantarjana Luna (narttujen 13.) ja Hatsina Jastrebystryj (urosten 22.) ovat pentuesisarukset (Tycoon Spirit of the Tsar x Hatsina Galina Tsarevna).

Vega Shelk Futark (urosten toisen polven 10.) on Bel Etual Romantikan (narttujen 10. ja toisen polven 17.) isän veli.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Borzoita on käytetty 10 viime vuoden aikana (2011–2020) jalostukseen keskimäärin 4–5 vuoden iässä. Vuonna 2008 hyväksytyn tavoiteohjelman sekä SKL:n Jalostusstrategian mukaan jalostuskoiralla ei saisi olla pentuja sukupolvessa (4 vuotta) yli 5 %. Suositus koskee koiran elinikäistä jälkeläismäärää, ei sukupolvikohtaista jälkeläismäärää. Jälkeläismääräsuosituksen tarkoituksena on populaation monimuotoisuuden turvaaminen.

Venäjänvinttikoiria on rekisteröity viimeisen kymmenen vuoden (2011–2020) aikana keskimäärin 69 koiraa. Kun sukupolvi on 4 vuotta, lasketaan jalostuskoiran suositeltava elinikäinen ensimmäisen polven enimmäisjälkeläismäärä seuraavasti: $4 \times 69 \times 5 \% = 13,8$ eli suositeltava ensimmäisen polven jälkeläismäärä on enintään 14 kpl.

Suomen Borzoiklubi suosittelee vuoden 2008 JTO:n mukaisesti, että jalostuskoiralla saisi olla toisen polven jälkeläisiä korkeintaan 4–6 % yhden sukupolven rekisteröintimäärästä. Koska borzoita on rekisteröity viimeisen sukupolven aikana keskimäärin 69 kpl vuodessa, on jalostuskoiran toisen polven suositeltava enimmäisjälkeläismäärä näin ollen 14.

Jos samaa urosta käytetään lyhyen ajan kuluessa usealle nartulle, leviävät uroksen geenit laajalle ennen kuin uroksen periyttämistä ominaisuuksista saadaan riittävää käsitystä. Mahdollisesti sairastuvat jälkeläiset saattavat sairastua vasta vanhemmalla iällä ja siihen mennessä niiden isää on voitu käyttää jo todella runsaasti jalostukseen.

Suomalaiseen borzoipopulaatioon verrattuna täysin erisukuista, jalostuskriteerit täyttävää tuontiurosta voidaan käyttää jalostukseen maltillisesti suositeltua enemmän niin, että uroksen käyttö perustuu sen jälkeläisnäyttöön eli sen jo olemassa olevat jälkeläiset täyttävät suositusten mukaiset kriteerit.

Myös nartut voivat jättää huomattavan panoksen rodun perimään synnyttämällä muutaman ison pentueen tai/ja jos nartun ensimmäisen polven jälkeläisiä käytetään runsaasti jalostukseen, jolloin nartun toisen polven jälkeläismäärästä kasvaa suosituksiin nähden liian suuri.

Sekä jalostusnartun että jalostusuroksen omistajan on omalta osaltaan huolehdittava, ettei jälkeläisten määrä ylitä suositeltavaa enimmäismäärää. Taulukoista 3 ja 4, eli viimeisimmän 10 vuoden aikana käytetyimmät urokset ja nartut ilmenee, että joidenkin ajanjaksolla 2011–2020 käytettyjen jalostuskoirien jälkeläismäärä ylittää suosituksen. Jalostuskoirien jo olemassa olevaan ensimmäisen ja

toisen polven jälkeläismäärään suositellaan kiinnitettävän huomiota jalostusvalintoja tehdessä, jotta kannan monimuotoisuus lisääntyisi. Jalostuskoirien Suomeen rekisteröidyt jälkeläismäärät löytyvät Suomen Kennelliiton Koiranet -jalostustietojärjestelmästä.

Populaation monimuotoisuuden turvaamiseksi tulisi kasvattajien käyttää tasaisesti erisukuisia koiria jalostukseen eikä mitään tiettyjä sukulinjoja ylikäytettäisi, eli että niiden edustavuus populaatiossa ei kasvaisi liian suureksi muihin sukulinjoihin verrattuna. Jonkin sukulinjan ylikäyttö muihin verrattuna aiheuttaa sen, että populaation yksilöt alkavat olla lisääntyvissä määrin sukua toisilleen.

Mitä enemmän populaation yksilöt ovat sukua toisilleen, sen köyhempi populaatio on geneettisesti – eli geneettisten variaatioiden määrä on suppeampi kuin jos jalostuksessa olisi käytetty tasaisesti eri sukulinjoja. Populaation geneettinen köyhtyminen tarkoittaa populaation monimuotoisuuden köyhtymistä.

Suomen Kennelliiton Koiranetin Jalostustietojärjestelmästä (jalostus.kennelliitto.fi) löytyy jalostukseen käytettyjen uroksien ja narttujen jälkeläismäärätilastot, josta näkyy koiran niin vuosittaiset jälkeläismäärät kuin koiran koko jalostuskäyttöajan 1-polven ja 2-polven jälkeläismäärät. Jalostukseen aiotun koiran 2-polven jälkeläismäärästä voi tarkistaa kuinka laajasti kyseisen koiran geenit ovat jo valmiiksi edustettuina kannassa.

Jälkeläismäärätilasto päivittyy sitä mukaa kun kyseisen koiran ensimmäisen tai toisen polven jälkeläisiä rekisteröidään Suomen Kennelliittoon. Myös koirien ulkomailla syntyneet Suomeen rekisteröidyt jälkeläiset näkyvät tilastossa.

Kannan monimuotoisuuden elvyttämiseksi kasvattajia suositellaan valitsemaan yhdistelmiinsä vanhempia, joiden suvut eivät ole jo valmiiksi yliedustettuina Suomen borzoikannassa.

Käytetyimpien urosten ja narttujen ohessa tarkastellaan käytetyimpien jalostuskoirien sukulaisuussuhteita, ja yksittäisten jalostusyksilöiden sekä ensimmäisen että toisen polven jälkeläismääriä.

Jalostukseen suositellaan käytettäväksi yhdistelmiä, joissa yksittäinen koira ei esiinny ensimmäisen kolmen polven sukutaulussa useammin kuin kerran (sukukatokerroin = 100 % eli 1), ja joissa neljän polven sukukatokerroin on yli 90 % eli yli 0,90.

Taulukko 6. Suomessa syntyneet pennut sekä rodun rekisteröinnit Suomessa yhteensä (Lähde: Jalostustietojärjestelmä)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pennut (kotimaiset)	39	39	29	44	53	34	81	74	77	74
Tuonnit	13	20	20	10	14	13	13	16	9	15
Rekisteröinnit yht.	52	59	49	54	67	47	94	90	86	89

Vlmeisen 10 vuoden ajanjaksolla (2011–2020) on Suomessa syntynyt yhteensä 544 borzoipentua eli keskimäärin 54 kpl vuodessa. Rodun kokonaisrekisteröintimäärät (sis. tuonnit) ovat vuosittain keskimäärin 68 kpl. Ajanjakson 2011–2020 kokonaisrekisteröintimäärä oli yhteensä 687 kpl.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Venäjällä rekisteröidään vuosittain noin 1000 borzoita. Kaikkia borzoita ei rekisteröidä, jos niitä käytetään vain metsästystarkoituksessa eri alueilla Venäjää. Tarkoista rekisteröintimäärästä ei ole tietoa.

Taulukko 7. Rekisteröintiluvut eri maissa

Vuosi	Ruotsi*	Norja**	Saksa ***	Englanti ****	Yhdysvallat *****
2010	186	23	91	89	645
2011	83	15	130	67	583
2012	160	19	70	122	535
2013	122	13	143	109	484
2014	136	14	175	120	571
2015	130	22	120	123	517
2016	178	8	115	100	504
2017	141	24	120	91	547
2018	208	41	87	127	430
2019	122	31	70	101	
2020	200	26			

*SKK Avelsdata, https://hundar.skk.se/avelldata/Flikar.aspx?sida=Ras_info&id=3 27.12.2020

**Norsk Kennel Klub, <https://www.dogweb.no/dogweb/dw/openPage/oppdateringer.html> 27.12.2020

*** VDH, <https://www.vdh.de/ueber-den-vdh/welpenstatistik/> 27.12.2020

**** The Kennel Club, <https://www.thekennelclub.org.uk/media/2394/10yrstatshound.pdf> 31.12.2020

***** AKC statistics

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Viimeisen 10 vuoden ajanjaksolla (2011–2020) on Suomessa syntynyt yhteensä 95 pentuetta, joissa on ollut yhteensä 544 borzoipentua eli keskimäärin vuodessa on rekisteröity 54 Suomessa syntynyttä pentua. Rodun kokonaisrekisteröintimäärät (sis. tuonnit) ovat vuosittain keskimäärin 69 kpl. Ajanjakson 2011–2020 kokonaisrekisteröintimäärä oli yhteensä 687 kpl. Pentueiden keskimääräinen sukusiitosaste ajanjaksolla 2011–2020 on ollut 2,35 %.

Ulkomailta on saatavissa vierassukuisia jalostuskoiria. Tuontikoirien sukuja kannattaa tarkastella jalostusmielessä kuitenkin kriittisesti; amerikkalaisten, eurooppalaisten ja venäläisten koirien suvuista löytyy yleisesti suomalaisessa borzoipopulaatiossa jo valmiiksi hyvin edustettuja sukulinjoja.

Kennelliiton Koiranetin sukutaulut eivät läheskään aina anna borzoille täydellisiä sukutauluja, joten esimerkiksi pentuvälityspalstalla julkaistavien jalostusyhdistelmien sukusiitosprosentin laskuun käytetään Koirasuku -ohjelmaa ja kansainvälistä venäjänvinttikoirien sukutaulutietokantaa, The Breed Archive Borzoi. Sukusiitosprosentti lasketaan 5-sukupolven mukaan. Pentueen kasvattaja vastaa sukutaulutietojen oikeellisuudesta, kun sukusiitosprosentin laskenta tapahtuu edellä mainittuja laskentaohjelmia käyttäen.

Borzoita käytetään jalostukseen keskimäärin 4–5-vuotiaana. Sekä urosten että narttujen keskimääräinen jalostuskäyttöikä on 5 v 1kk (keskiarvo ajalta 2011–2020). Suositus on, että alle 2-vuotiaista koiraa ei käytettäisi jalostukseen. Riittävän korkea jalostuskäyttöikä merkitsee mahdollisuutta kattavampien terveystutkimusten tekemiseen ja sen kautta voidaan karsia joitain sellaisia perinnöllisiä sairauksia ja vikoja, jotka tyypillisesti alkavat ilmetä vasta useamman vuoden vanhoilla koirilla. Useamman vuoden iässä jalostuskoira on myös osoittanut taipumuksensa ja jalostuspotentiaalisensa, koska jalostuksessa toivotaan huomioitavan ulkonäön lisäksi myös rodunomaisten käyttöominaisuuksien ylläpitäminen.

Tehollinen populaatio sukupolvessa (4 vuotta) on vaihdellut 2011–2020 välisenä aikana välillä 35–60,

ollen keskimäärin 47. Edellisen JTO:n julkaisun jälkeen vuosittaisen tehollisen populaation koko on ollut alimmillaan 7 (2015) ja ylimmillään 17 (2011). Tehollisen populaation koon laskemisessa on käytetty Koiranettiä. Tämä laskennallinen lukema antaa kuitenkin suuren yliarvion todellisesta tehollisesta koosta, koska laskentakaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät.

Viimeisen 10 vuoden (2011–2020) osaa jalostuskoirista on käytetty liikaa, eli niillä on rodun monimuotoisuutta turvaaviin jälkeläismääräsuosituksiin nähden liian paljon ensimmäisen ja/tai toisen polven jälkeläisiä. Lisäksi eniten käytettyjen jalostuskoirien joukossa on lähisukulaisia. Liiallinen samojen koirien ja niiden sukulaisten jalostuskäyttö kaventaa nopeasti rodun monimuotoisuutta ja arvokkaita geneettisiä ominaisuuksia menetetään.

Yksittäisten koirien liiakäyttö

Vuonna 2008 hyväksytyn tavoiteohjelman sekä SKL:n jalostusstrategian mukaan jalostuskoiralla ei saisi olla pentuja sukupolvessa (4 vuotta) yli 5 %. Koska borzoita on rekisteröity viimeisen sukupolven (2017–2020) aikana keskimäärin 54 kpl vuodessa, saisi yhdellä jalostuskoiralla olla enintään 11 pentua elinikään.

Aikaisempina vuosikymmeninä nämä suositusmäärät ovat ylittyneet selvästi. Kasvattajien kannattaa tiedostaa tämä jalostusvalintoja tehdessään. Pentuesuunnitelmia tehtäessä jalostuskoirien jo olemassa olevat ensimmäisen ja toisen polven jälkeläismäärät suositellaan tarkistettavaksi Kennelliiton Jalostustietojärjestelmästä (jalostus.kennelliitto.fi). Rotujärjestön jalostustoimikunta auttaa tarvittaessa Koiranetin käyttöön liittyvissä asioissa.

Jalostuksen tavoiteohjelman liitteenä on tilastoja eri vuosikymmenten käytetyimmistä jalostusuroksista ja -nartuista sekä niiden ensimmäisen ja toisen polven jälkeläismääriä.

Vientien määrä Pohjoismaiden ulkopuolelle sekä koirien tuonti ulkomailta ovat olleet kasvussa viime vuosien aikana. Erisukuisten tuontien kautta saatamme saada uusia linjoja oman jalostuspohjan laajentamiseen. Kaikkia tuonteja ei kuitenkaan käytetä jalostukseen.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodulla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Käyttötarkoitus: Metsästävä vinttikoiria, rata- ja maastajuoksija. Käytetään pääasiassa jäniksen ja ketun, harvemmin suden metsästykseseen. Siinä yhdistyy suuri ketteryys kestävyteen ja kykyyn kaataa riista nopeasti. Käytetään menestyksellisesti myös rata- ja maastajuoksukilpailuissa.

Käyttäytyminen/luonne: Rauhallinen. Näköhavaintoihin perustuvat reaktiot ovat voimakkaat. Koira liikkuu verkkaista ravia tai jopa käyntiä ennen kuin on havainnut riistan, täyttää laukkaa riistaa ajaessaan. Suhtautuminen ihmisiä kohtaan välinpitämätön tai ystävällinen.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Suomalaisesta borzoipopulaatiosta löytyy koiria, jotka pystyvät osoittamaan kykynsä niin käyttöpuolella kuin näyttelyissäkin, ja siihen tulisi jalostuksessa pyrkiä. Vaikka rotu ei ole selkeästi

jakautunut käyttö- ja näyttelylinjoihin, niin osa harrastajakunnasta on selvästi jakautunut vahvasti vain toisen harrastusmuodon puolelle. Tämä on jalostuksen kannalta riskitekijä, koska se voi ohjata kasvattajia tekemään jalostusvalintoja harrastajakunnan mielenkiinnon kohteen mukaan, jolloin rotu voi alkaa pikkuhiljaa eriytymään näyttely- ja käyttölinjoihin.

Suomen Borzoiklubi kannustaa kasvattajia testaamaan jalostuskoiransa näyttelyiden lisäksi myös käyttökokeissa, ainakin hyväksytty käyttötulos olisi toivottava. Maasto-, ajue- ja ratakokeissa pyritään testaamaan koirien nopeutta, vauhtikestävyyttä, ketteryyttä ja ajoviettä. Pentuvälityspalstalla julkaistaan näyttelytuloksen lisäksi myös pentueen vanhempien käyttökoetulos.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Venäjänvinttikoiraa on pidettyväinen vieraita ihmisiä kohtaan, jopa välinpitämätön. Rotujärjestön kotisivuilla olevan terveystarkastuksen, näyttelyarvosteluiden ja käyttökoetulosten perusteella aggressiivisuutta ihmisiä kohtaan ei ole havaittavissa, mutta Koiranetin kuolinsyytilastoon on ilmoitettu, että 12 venäjänvinttikoiraa on lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi. Arkuutta ja aggressiivisuutta vieraita koiria kohtaan on jonkin verran havaittavissa.

Luonnetestit

Suomen Kennelliiton luonnetestissä on vuosina 2011–2020 käynyt 30 koiraa, joista yksi koira on saanut 0-tuloksen. MH-luonnekuvaus on tehty kahdelle venäjänvinttikoiralle, lisäksi yhden koe on keskeytetty.

Taulukko 8. Luonnetestien arvioitujen borzoiden lukumäärä vuosina 2011–2020

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä)

Sukupuoli	2019	2018	2017	2015	2014	2013	2012	Yht.
narttu	2	5	1	1	1	1	1	12
uros	6	6		2	2		1	17
Yhteensä	8	11	1	3	3	1	2	29

Rodulle ei ole laadittu luonnetestitulosten ihanneprofiilia, mutta luonnetestin eri osa-alueista saaduista pisteistä voi muodostaa jonkinlaisen käsityksen millainen on venäjänvinttikoiran tyyppillinen luonnetestitulostus. Testattujen koirien tyyppisimmät arviot osa-alueittain ovat seuraavat:

Osio	Arvio	Selitys	Kpl	%
Toimintakyky	-1	Pieni	12	41 %
Terävyys	+1b	Koira joka ei osoita lainkaan terävyyttä	21	72 %
Puolustushalu	+1	Pieni	17	59 %
Taisteluhalu	-1	Pieni	14	48 %
Hermorakenne	+1a	Hieman rauhaton	18	62 %
Temperamentti	+2	Kohtuullisen vilkas	27	93 %
Kovuus	+1	Hieman pehmeä	25	86 %
Luoksepäästävyys	+3	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	16	55 %
Laukauspelottomuus	+++	Laukausvarma	16	55 %

Kennelliiton luonnetesti on antaa tärkeää tietoa venäjänvinttikoiran hermorakenteesta, temperamentista, luoksepäästävyydestä, taipumuksista aggressiivisiin reaktioihin ja laukauksien sietämisestä. Testiin osallistuneiden koirien luonteiden voidaan sanoa olevan rodulle tyyppisesti hieman rauhaton, havaintokykyään hyvin käyttävä, nopeasti reagoiva. Venäjänvinttikoiraa on alkuperäiseltä käyttötarkoitukseltaan metsästyskoira, jonka metsästystapa perustuu viettiin ja itsenäiseen työskentelyyn. Tavoitteena olisi kehittää venäjänvinttikoirille oma luonnetestin tulkintaohje, jossa nämä rodun ominaispiirteet voitaisiin ottaa nykyistä paremmin huomioon.

Kennelliiton luonnetestin ja MH-luonnekuvauksen perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä niistä koirista, joista on tuloksia. Jalostustarkastuksien yhteydessä tehtyjä luonnearviointeja on tilastanalyysiä ajatellen liian vähän, mutta yleisesti niiden tulokset vastaavat rotumääritelmän luonnekuvausta. Näyttelyiden yhteydessä ulkomuototuomarien arviot osallistuneista koirista lähes poikkeuksetta tukevat käsitystä, että rodun yksilöt käyttäytyvät rodunomaisesti.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Venäjänvinttikoiran käyttötarkoitus rotumääritelmän mukaisesti on metsästävä vinttikoiria, rata- ja maastajuoksu-koira. Suomessa venäjänvinttikoirilla ei saa metsästää, mutta niiden kanssa voidaan harrastaa monipuolisesti. Koiranäyttelyt sekä vinttikoirien rata-, ajue- ja maastajuoksut ovat suosittuja harrastusmuotoja. Rodun alkuperämaassa Venäjällä ja joissain muissakin maissa venäjänvinttikoiria käytetään edelleen myös metsästykseen. Venäjällä rodun koirat voivat osallistua myös metsästyskokeeseen.

Venäjänvinttikoiria ei käytetä Suomessa metsästykseen, mutta käyttäytymistarpeet voidaan täyttää sallimalla vapaana juokseminen joko järjestetyissä harjoituksissa (vieheen takaa- ajo) tai sallituilla alueilla sallittuina aikoina.

Venäjänvinttikoiralla on vahva metsästysvietti. Venäjänvinttikoirat ovat tyypillisesti metsästäneet ajueina, joissa on 2–4 koiraa. Kullakin koiralla on ajossa oma roolinsa, mutta ajon aikana koirat vaihtavat roolia tarpeen mukaan. Roolinvaihteluiden ja metsästämisen strategian hallinnan lisäksi koirien tulee olla fyysisesti ja rakenteellisesti kykeneviä riistaeläimen (Suomen oloissa vieheen) seuraamiseen erilaisissa maastoissa. Näitä käyttöominaisuuksia pyritään testaamaan ja säilyttämään järjestämällä maasto-, ajue- ja ratajuoksu-kokeita.

Vinttikoirakokeista koira voi tulla kansainväliseksi käyttövalioksi (C.I.C), kansainväliseksi kaksoisvalioksi (C.I.B.P = kansainvälinen muoto- ja käyttövalio), sekä Suomen käyttövalioksi (KVA-R = ratajuoksu ja KVA-M = maastajuoksu). Suomessa venäjänvinttikoiralla metsästäminen ei ole sallittua, joten varsinaista metsästyskokeita ei ole. Venäjänvinttikoirat osallistuvat aktiivisesti maastajuoksu-kilpailuihin, mutta vähemmän ratajuoksu-kilpailuihin.

Ratajuoksu-kokeella voidaan testata ainoastaan koiran nopeutta ja metsästysviettä. Jos koira juoksee innokkaasti viehettä saalistaen, on sillä vahva metsästysvietti. Sen sijaan ei voida vetää johtopäätöstä toisin päin. Koiralla voi olla vahva metsästysvietti ja se voi saalistaa elävää riistaa olematta kiinnostunut vieheestä varsinkaan radalla, jossa viehe ei tee yllättäviä liikkeitä.

Koirat voivat osallistua rata ja maastajuoksu-kokeisiin 1,5-vuotiaasta sen kalenterivuoden loppuun, jonka aikana se täyttää kahdeksan vuotta. Venäjänvinttikoirien käyttöominaisuudet tulee säilyttää. SBK pyrkii kannustamaan vinttikoirakokeisiin osallistumista. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni rekisteröidyistä koirista osallistuisi vinttikoirakokeisiin.

Vuonna 2010 vinttikoirien ajuekokeet hyväksyttiin viralliseksi muodoksi osana maastokoetta (VIC). Vuonna 2013 Kennelliitto hyväksyi ajuekokeen omaksi koemuodokseen (VIA) ja se erkaantui maastokoikkeesta. Ajuekoe vastaa parhaiten aitoa metsästystilannetta varsinkin venäjänvinttikoiralla. Koirat juoksevat omistajan tai omistajien ilmoittamana ryhmänä, jota kutsutaan ajueeksi. Ajue koostuu 3 koirasta, jotka voivat olla myös keskenään erirotuisia. Vuonna 2013 ajuekokeeseen osallistui 31 ja sen jälkeen vuosittain 6–19 borzoita.

Taulukko 9a. Maastajuoksukokeisiin osallistuneet koirat vuosina 2016–2020

(Lähde: Suomen Vinttikoiraliiton kilpailutietojärjestelmä)

	2016	2017	2018	2019	2020
Koiria kokeissa	68	54	53	53	32
Disk	2	4	8	4	2
Suljettu	0	1	1	0	0
Luopui	6	7	5	3	1
Keskeytetty	0	4	2	5	0
Loukkaantui	6	7	3	9	0
SERTK	31	27	29	39	19

Taulukko 9b. Ratajuoksukokeisiin osallistuneet koirat vuosina 2016–2020

(Lähde: Suomen Vinttikoiraliiton kilpailutietojärjestelmä)

Starttimäärät / matka	2016	2017	2018	2019	2020
280 m	10	25	4	13	8
350 m	0	2	0	0	0
480 m	64	16	25	35	4

Koirat / Matka	2016	2017	2018	2019	2020
280 m	8	11	4	8	5
350 m	0	2	0	0	0
480 m	16	9	7	8	4

Suorituksia	2016	2017	2018	2019	2020
kv aikoja	12	2	8	2	0
kesk	9	5	3	4	4
disk	7	1	0	1	0
Koiria juoksi yhteensä	19	16	9	12	8

Taulukko 9c. Ajuekokeisiin osallistuneet koirat vuosina 2016–2020

(Lähde: Suomen Vinttikoiraliiton kilpailutietojärjestelmä)

	2016	2017	2018	2019	2020
Koiria kokeissa	17	19	17	6	6
Startit (ae + fin)	30	27	34	9	6
Mitätöity	6	6	6		
Luopui		3			
Keskeytetty		3			
Loukkaantui		3			
SERTK		3	6		

Suomen käyttövalioksi maastajuoksukokeista valioitui vuosina 2011–2020 yhteensä 25 ja ratajuoksukokeista 7 borzoita, ajuekokeista ei ole valioituneita. Kansainvälisen käyttövalionarvon (C.I.C.) saavutti yksi borzoi ja kansainvälisen käyttö- ja muotovalionarvon (C.I.B.P.) viisi borzoita. Ulkomaisen käyttövalion arvon saavutti kuusi borzoita.

Taulukko 9d. Käyttövalion arvon saavuttaneet koirat vuosina 2011–2020

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Yht
C.I.C.										1	1
C.I.B.P.		1	1		2	1					5
FI KVA-M	3	4	1	2	4	2	2	1	5	1	25
FI KVA-R		2			3	1			1		7
EE KVA		1	1	1	1		1				5
LV KVA										1	1

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Venäjänvinttikoirissa esiintyy jonkin verran eroahdistusta, mutta se ei kuitenkaan kyselyjen mukaan ole hälyttävän yleistä.

Rodun lisääntymiskäyttäytyminen on luonnollista: astuminen ja synnyttäminen pääsääntöisesti ongelmatonta. Tulevaisuudessa tulee erityisesti huomioida urosten kyky luonnolliseen astumiseen. Narttujen kiimaväli vaihtelee 6–9 kk. Imettämisaika 5–8 vk. Nartuilla on hyvä hoivavaisto ja ne suhtautuvat ihmiseen ystävällisesti pennuista huolimatta.

Venäjänvinttikoirilla on taipumus reagoida epäluuloisesti vieraisiin koiriin. Tämä ominaisuus liittyy näiden yksilöiden lievään arkuuteen. Muutoin rodussa ei ole ongelmana pelokkuus tai ääniherkkyys ja yleisesti ottaen sillä on sosiaalinen luonne. Aikuisen koiran käyttäytymiseen vaikuttavat oleellisesti sen pentuaikaiset kokemukset ja kasvatus. Venäjänvinttikoiria on kookas, pitkäraajainen, voimakas, nopeasti reagoiva rotu, mitkä ominaisuudet taluttajan/käsittelijän tulisi huomioida.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Venäjänvinttikoiria on laumassa viihtyvä, metsästysviettinen, nopeasti ja voimakkaasti reagoiva koira, jonka käyttäytymiseen vaikuttaa merkittävästi pentuaikana ja nuorena koirana saadut kokemukset. Epäsosiaalisuus muita koiria ja toisaalta epäluuloisuus ihmistä kohtaan voivat kehittyä ongelmiksi, mikäli pennun ja nuoren koiran kasvatukseen ja ympäristön vaikutteisiin ei riittävästi paneuduta. Arkuutta esiintyy jonkin verran ja siihen kiinnitetään huomiota sekä jalostusvalinnoissa että kasvatuksessa. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Venäjänvinttikoiralla ei ole PEVISA-ohjelmaa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Tutkimustulosten perusteella venäjänvinttikoirilla esiintyy eräitä vakavia sairauksia, joiden tiedetään tai epäillään olevan periytyviä tai ainakin taipumus niihin periytyy. Näitä ovat esim. sydänsairaudet kuten sydäntä laajentava lihassairaus eli dilatoiva kardiomyopatia, mahalaukun laajeneminen ja kiertymä (GDV), luusyöpä eli osteosarkooma, degeneratiivinen myelopatia (DM) sekä autoimmuunitaudit kuten kilpirauhasen vajaatoiminta, joka hoitamattomana aiheuttaa monenlaisia oireita eri elinten taholla.

Sairauksien yleisyyden selvittämiseksi on rotujärjestön nettisivuilla itsensä tilastoiva terveyskysely, jonka tulokset listautuvat anonyymeinä. Kyselyn lisäksi Suomen Borzoikubin nettisivuilta löytyy myös vuoden 2014 keväällä perustettu julkinen terveystulostaulukko. Terveystulostaulukossa julkaistaan Kennelliiton virallisten tutkimusten tulokset, sekä geenitestien tulokset, kilpirauhastestin ja sydäntutkimuksen tulos. Omistajan ilmoituksella julkaistaan myös tieto mahalaukunkiertymästä sekä koiran kuolinaika ja kuolinsyy. Venäjänvinttikoirien omistajat ja kasvattajat voivat lähettää koiriensa terveystutkimustuloksia taulukkoon nimien kera. Virallisiksi merkitään tulokset, joiden jalostustoimikunnalle lähetetyistä lausunnoista käy ilmi, että koiran tutkimisen tai näytteenoton yhteydessä sen tunnistusmerkintä on tarkistettu ja geenitestissä näytteenottajana on toiminut eläinlääkäri tai Kennelliiton virallinen näytteenottaja. Terveystietotaulukkoon voi lähettää borzoinsa tietoja riippumatta siitä onko koiran omistaja Suomen Borzoiklubin jäsen vai ei. Näiden, kuten kaikkien tilastojen, ongelmana voi olla materiaalin valikoituminen niin, että sairaiden koirien osuus korostuu.

Jalostuskoirille suositeltujen, virallisten tutkimusten tulostilastot taas voivat olla todellista rodun keskimääräistä tilannetta paremmat.

Dilatoiva kardiomyopatia eli sydänlihassairaus

Dilatoiva kardiomyopatia on tunnettu venäjänvinttikoiralla. Se on mahdollisesti polygeenisesti periytyvä sairaus, joskaan periytymismekanismeja ei vielä tunneta. Äkillisesti kuolleista, avatuista koirista on löytynyt kardiomyopatian lisäksi myös esim. aortan repeämiä sekä hemangiosarkooma. Osasta tutkittuja tapauksia ei löytynyt patologisanatomisia muutoksia ja loppupäätelmäksi on tullut äkillinen sydänperäinen kuolema. Näiden yleisyyttä on nyt ryhdytty kartoittamaan. SBK:n tilastossa sydänongelmia on noin 5 %:lla vastanneista. Amerikkalaisessa aineistossa, BCOA:n (Borzoi Club of America) itsensä päivittävä tilasto ja OFA:n (Orthopedic Foundation of Animals) tilastot, jalostuskoirille on tehty 1151 tutkimusta, joissa 96,4 %:lla ei havaittu sairauteen viittaavia muutoksia.

Sydänlihassairaus johtaa sydämen vajaatoimintaan, jota alkuvaiheessa voidaan lääkittää ja mahdollistaa lähes normaali elämä. Vajaatoiminta yleensä kuitenkin etenee huolimatta hoidosta ja päädytään eutanasiaan.

SBK suosittelee sydämen ensisijaiseksi tutkimusmenetelmäksi sydämen ultraäänitutkimusta ja EKG:tä. 1.6.2015 alkaen suositellaan, että sydämen tutkimisessa noudatetaan Kennelliiton virallista sydänohjetta ja tutkimusmuotona sydämen ultraäänitutkimusta. Pelkkä sydänkuuntelu ei riitä tutkimusmenetelmäksi 1.6.2015 jälkeen, sillä esimerkiksi dilatoiva kardiomyopatia kehittää sivuäänen vasta taudin myöhäisessä vaiheessa eikä aina silloinkaan. SBK on syksystä 2014 alkaen ryhtynyt vuosittain järjestämään joukkosydäntutkimuksia.

Pahanlaatuiset luuston ja ruston kasvaimet

Tavallisin on osteosarkooma eli luusyöpä. Sitä esiintyy pääasiassa suurikokoisilla koirilla (> 20 kg). Greyhoundeilta on alustavasti löydetty geenivirhe, joka altistaa osteosarkoomalle. Geeniteknologian edetessä diagnosointimahdollisuudet paranevat myös venäjänvinttikoirilla. Amerikkalaisessa BCOA:n (Borzoi Club of America) tilastossa osteosarkooman esiintyvyys on 7 % luokkaa, SBK:n tilastossa noin 5 %. Tilastollisesti diagnoosin jälkeen osteosarkoomaan sairastunut koira elää noin vuoden. Pahanlaatuisuuden vuoksi hoito ei yleensä paranna koiraa.

Mahalaukun laajentuma ja kiertymä eli GDV (gastric dilatatio et volvulus)

Monitekijäinen sairaus, johon vaikuttavat esim. stressi ja ruokinta. Sen geneettinen tausta on epäselvä, mutta perinnöllinen taipumus siihen on olemassa. Muun muassa syvä rintakehä, ruokinta, liikunta ja stressiherkkyys ovat altistavia tekijöitä. Venäjänvinttikoirilla GDV:n arvioidaan liittyvän perinnöllisyyteen, rintakehän muotoon ja ympäristötekijöihin (ruokinta, liikunta). Suomalaisessa tilastossa esiintyvyys on noin 3 %, todellisuudessa todennäköisesti jonkin verran enemmän. Amerikkalaisessa aineistossa noin 5 % (BCOA:n ja OFA:n tilastot). Mahalaukun laajentuminen kaasun kertymisen vuoksi on tuskallinen sairaus, joka useimmiten hoitamattomana johtaa nopeasti vatsalaukun kiertymiseen, shokkitilaan ja menehtymiseen.

Degeneratiivinen myelopatia eli DM

Degeneratiivinen myelopatia on selkäytimen rappeuma, joka hitaasti edeten halvaannuttaa koiran. Oireet alkavat takaosan hallinnan vaikeutumisesta edeten hitaasti eteenpäin. Ensioireet ilmestyvät yleensä keski-ikänsä jälkeen 6–9-vuotiaana.

On olemassa geenitesti, joka perustuu oletukseen, että sairaus periytyy yhden geeniparin välityksellä ja että se soveltuisi hyvinkin monelle rodulle. Ollaan myös sitä mieltä, että alttiit koirat eli kyseisen mutaation suhteen samaperintäiset (homotsygootit) todennäköisesti sairastuvat ja kantajat todennäköisesti eivät. Vielä ei olla varmoja sen soveltuvuudesta venäjänvinttikoiralle ja asian selvittämiseksi on tarkoitus saada tutkimukseen kaikki halvausoirein menetetyt koirat. Jalostussuositus

on, että ainakin toinen vanhemmista on "terve" eli N/N, jolloin alttiiden pentujen syntyminen vältetään. Sairauden oireita (takaosan heikkous) esiintyy säännöllisesti vanhoilla venäjänvinttikoirilla, mutta DM:n osuudesta niihin ei vielä tiedetä.

Jos pentueen molemmat vanhemmat on testattu terveiksi, ei pentuja tarvitse testata myöhemmin niiden jalostuskäyttöä ajatellen. Sellaiseen pentuesuunnitelmaan merkitään kyseinen testitulos. Kuitenkin joka toinen sukupolvi tulee testata.

Suomen Borzoiklubin terveystulostaulukossa oli vuoden 2021 huhtikuuhun mennessä DM-testattuja koiria 348 kpl, joista

alttiita 9 kpl eli 3 %
kantajia 119 kpl eli 34 %
terveitä 220 kpl eli 63 %

Lisäksi syntyperltaan terveitä oli 118 kpl, eli kahden terveeksi (N/N) testatun vanhemman jälkeläisiä. Kokonaisuudessaan borzoiden kanta näyttää siis tältä:

DM-tuloksia yhteensä 466
alttiita 9 kpl eli 2 %
kantajia 119 kpl eli 25,5 %
terveitä (testi + synt.) 338 kpl eli 72,5 %

SBK on useiden vuosien ajan järjestänyt DM-joukkotestauksia ja tätä vuosittaista käytäntöä jatketaan. Suomalaiset borzoikasvattajat ovat todella kiitettävästi testauttaneet jalostukseen käyttämiensä koiria ja tällä tavoin DM-alttiiden koirien määrä on saatu hyvin alhaiseksi. DM-testaus on suosituksena SBK:n pentuvälityspalstalla ja vain pentueet, joissa ainakin toinen vanhempi on DM terve (N/N) pääsevät rotujärjestön pentuvälitykseen.

Kilpirauhasen vajaatoiminta eli hypotyreoosi

Kilpirauhasen vajaatoiminta eli hypotyreoosi on autoimmuunisairaus, jossa elimistö itse tuhoaa hormonia tuottavan kilpirauhasen. Amerikkalaisten tutkimuksissa (BCOA:n ja OFA:n tilastot) tutkittuja koiria yli 800, näistä noin 7 %:lla todettiin hypotyreoosi. Epävarmojen osuus 16 %, mikä hyvin kuvaakin sairauden vaikeaa varmaa diagnosointia. SBK:n keräämässä aineistossa 8 diagnosoitua koiraa 153:sta (5%). Näillä koirilla epäily oli herännyt kliinisten oireiden perusteella. Kilpirauhashormonin puute johtaa lukuisiin erilaisiin oireisiin johtuen aineenvaihdunnan hidastumisesta ja yleisen elinvoimaisuuden vähenemisestä. Vajaatoimintaan on kuitenkin poikkeuksellisesti täydellinen korvaushoito, jonka ansiosta koira voi elää lähes normaalia elämää. Sairastuneita koiria ei käytetä jalostuksessa.

Myöskään autoimmuunisairauksien periytymismekanismeja ei vielä tunneta, mutta niiden epäillään olevan periytyviä. Jalostukseen käytettäviltä koirilta suositellaan tutkittavan mahdollisimman lähellä astutusajankohtaa kilpirauhasen toimintaan liittyvät arvot sisältäen myös vasta-aineet, vaikka kliinisiä oireita ei olisikaan.

Silmäsairaudet

Kennelliiton Koiranetin terveystutkimusten tilastointi alkaa vuodesta 1988. Vuosina 1988 ja 1989 silmätutkittiin 7 borzoita. Näistä 5 kpl ei todettu minkään silmäsairauden oireita. Tutkittujen määrä syntyneistä on 3,9 %.

Poikkeavat löydökset:

- PPM (synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa)
- keratiitti (sarveiskalvotulehdus)

1990-luku

Borzoiat silmätutkittiin 90-luvulla yhteensä 51 kpl. Näistä oli 50 kpl: ei todettu minkään silmä-

sairausten oireita. Ajanjakson 1990–1999 aikana rekisteröitiin 1036 borzoita. Tutkittujen määrä syntyneistä on 4,9 %.

Poikkeama:

- kuivasilmäisyys

Vuodet 2000–2009

Borzoita on silmätutkittu yhteensä 79 kpl. Näistä 75: ei todettu minkään silmäsairausten oireita.

Ajanjaksona rekisteröitiin 850 borzoita, joista tutkittujen määrä on 9,3 %.

Poikkeavat löydökset olivat:

- kaihi (laajuus: laaja)
- kortikaalinen katarakta (perinnöllinen linssin kuorikerroksen kaihi)
- lasiaisen rappeuma
- makroblepharon (liian suuri luomiaukko)
- PPM (synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa)
- määrittelemättömiä ripsiä/karvoja

Vuodet 2010–2014

Borzoita silmätutkittu yhteensä 41 kpl. Näistä 38 kpl ei todettu minkään silmäsairausten oireita.

Ajanjaksona rekisteröitiin 430 borzoita. Silmätutkittujen osuus on 9,5 %.

Poikkeavat löydökset olivat:

- kaihi (laajuus: lievä)
- PHTVL/PHPV (aste 1) (sikiökausia verisuonijäänteitä linssin takapinnalla)
- pienisilmäisyys (vakava, synnynnäinen silmien alueen epämuodostuma, jossa silmämuna on liian pieni silmäaukkoon verrattuna)
- posterior polaarinen katarakta (perinnöllisen harmaakaihin muoto)

Vuodet 2015–2020

Borzoita silmätutkittu yhteensä 57 kpl, joista yhdellä (1,8 % tutkituista) on todettu poikkeama

PHTVL/PHPV (aste 1) (sikiökausia verisuonijäänteitä linssin takapinnalla).

Silmäsairauksien todellisesta yleisyydestä on vaikea sanoa vielä mitään, koska poikkeavan tuloksen saaneiden koirien sisaruksia ja / tai vanhempia sekä niiden jälkeläisiä ei ole juurikaan tutkittu, vaikka niitä olisi käytetty jalostukseen. Tämänhetkisen tiedon perusteella emme tiedä ovatko Kennelliiton virallisessa silmätutkimuksessa poikkeavan tuloksen saaneet yksittäiskappaleita vai onko suvuissa muitakin silmäpoikkeamia.

Jos silmätutkimuksissa ilmenee poikkeamia, suositellaan kyseisen yksilön lähisukulaisten (sisarukset, vanhemmat sekä niiden jälkeläiset) silmien virallista tutkimista ennen niiden mahdollista jalostuskäyttöä. Myös epävirallisen silmäsairausdiagnoosin saaneet koirat suositellaan tutkittavaksi Kennelliiton virallisessa silmätutkimuksessa, jotta poikkeamat raportoituvat borzoiden terveystietokantaan Kennelliitossa.

PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma on kansainvälisesti huomioitu silmäsairaus myös borzoissa, mutta Kennelliiton silmätutkimustulosmateriaalista ilmenee, että Suomessa tutkituilla borzoilla ei PRA:ta ole toistaiseksi todettu. Amerikkalaisessa OFA:n (Orthopedic Foundation Of Animals) terveystulostietokannan tuloksissa borzoiden silmät on pääsääntöisesti tutkittu terveiksi. Poikkeavista löydöksistä yleisimpiä on PPM ja katarakta. OFA:n terveystulostietokantaan on tallennettu silmätutkimustulokset yhteensä 1643 borzoilta (tilanne 20.4.2015). Poikkeavia tuloksia on 69 kpl eli 4,2 %.

Poikkeavat löydökset:

- katarakta = 33 kpl
- persistent pupillary membranes (PPM) = 26 kpl corneal dystrophy (CD) = 4 kpl

- mikropapilla = 2 kpl retinopathy = 1 kpl
- retinal dysplasia (RD) = 1 kpl posterior suture tip opacities = 1 kpl abnormal eyes = 1 kpl

Huomionarvoista OFA:n silmätutkimustuloksissa on se, että usean poikkeavan silmätutkimustuloksen saaneen koiran suvut ovat hyvin edustettuina myös Euroopassa, Venäjällä sekä Pohjoismaissa, mukaan lukien Suomessa.

Kennelliiton virallista silmätutkimusta suositellaan Suomen Borzoiklubin pentuvälityspalstalla tehtäväksi pentueen kummallekin vanhemmalle. Jos koiraa käytetään jalostukseen alle 3-vuotiaana, niin silmät tulee tutkia ennen astutusta. Yli 3-vuotiaana tutkittua koiraa ei tarvitse tutkia uudelleen. Jos ongelmia ilmenee, JTO päivitetään uudelleen.

Vuosina 2011–2020 Suomeen rekisteröityjen, Kennelliiton virallisissa lonkka-, kyynärpää-, polvi- ja sydämen kuuntelututkimuksissa käyneiden borzoiden määrät ja tulokset

Ajanjaksolla on Suomeen rekisteröity borzoita (FI, ER, EJ, sis. tuonnit) 687 kpl.

●● lonkkaniveltilasto:

lausuttu 53 koiraa (eli 8 % ajanjakson 2011–2020 rekisteröinneistä)

57 % tuloksella A	(30 kpl)
26 % tuloksella B	(14 kpl)
17 % tuloksella C	(9 kpl)

●● kyynärniveltilasto:

tutkittuja 51 koiraa (eli 7 % ajanjakson 2011–2020 rekisteröinneistä)

94 % tuloksella 0	(48 kpl)
4 % tuloksella 1	(2 kpl)
2 % tuloksella 2	(1 kpl)

●● patellaluksaatiotilasto:

tutkittuja 32 (eli 5 % ajanjakson 2011–2020 rekisteröinneistä)

100 % terveitä.

●● spondyloositolasto:

tutkittuja 51 koiraa (eli 7 % ajanjakson 2011–2020 rekisteröinneistä)

94 % tuloksella 0	(48 kpl)
6 % tuloksella 1	(3 kpl)

Sydänkuuntelutilastot eivät kerro mitään rodussa esiintyvän sydänsairauden, dilatoivan kardiomyopatian eli sydänlihassairauden, yleisyydestä. Sydämen tutkimusmuotona suositellaan sydämen ultraäänitutkimusta. 1.6.2015 lähtien suositellaan Kennelliiton sydänohjeen mukaista virallista sydämen ultraäänitutkimusta.

Selkätutkimukset

Kennelliitto on antanut virallisia selkälausuntoja 1.6.2013 alkaen, jalostustietojärjestelmästä löytyy muutamia tuloksia jo vuodelta 2012. Tutkimustuloksia on vuoden 2020 loppuun mennessä rekisteröity yhteensä 54 koiralta. Tulosjakauma on seuraava:

Tutkimuskohde	Määrä / Tulos	%-osuus
nikamien epämuotoisuus	47	
VA0 (normaali)	46	98 %
VA1 (aste 1, lievä)	1	2 %
selän spondyloosi	51	
SPO (puhdas)	49	96 %
SP1 (aste 1, lievä)	2	4 %
välimuotoinen lanne-ristinikama	53	
LTV0 (normaali)	19	36 %
LTV1 (jakautunut ristiluun keskiharjanne (s1-s2) tai muu lievästi normaalista poikkeava rakenne)	19	36 %
LTV2 (symmetrinen)	2	4 %
LTV3 (epäsymmetrinen)	2	4 %
LTV4 (6 tai 8 lannenikamaa)	11	21 %

Jalostustoimikunta seuraa selkien röntgenkuvaustulosten kehityssuuntaa. Jos koiralle tehdään Kennelliiton virallinen röntgentutkimus lonkkien ja kyynärien osalta, suositellaan samalla selkäröntgenin ottamista.

Suomen Borzoiklubi on alkanut suositella jalostuskoirien terveystutkimuksia vuodesta 2006 lähtien. Suosituksista tärkeiltään ensisijaisia ovat DM-testaus, sydämen ultraäänitutkimus+ekg (1.6.2015 lähtien SKL:n virallinen sydämen ultraäänitutkimus) ja Kennelliiton virallinen silmätutkimus sekä kilpirauhasarvojen testaus (mahdollisimman lähellä astutusajankohtaa). Toissijaisina suosituksina ovat Kennelliiton viralliset röntgentutkimukset.

DM-testaus on saavuttanut suosiota kasvattajien keskuudessa ja lähes jokaisen pentueen vähintään toinen vanhempi on DM-testattu. Rotujärjestön pentuvälityspalstalle pääsemisen kriteerinä terveystutkimusten suhteen on pentueen vähintään toisen vanhemman DM-testin tulos terve tai että koira on vanhempiensa DM-tulosten kautta terve eli DM N/N. Muita pentuvälityspalstalla suositeltuja terveystutkimuksia ovat sydänultraus+ekg (1.6.2015 lähtien Kennelliiton sydänohjeen mukainen sydämen ultraäänitutkimus) sekä Kennelliiton virallinen silmätutkimus.

Käytettävissä olevia terveystutkimustuloksia on toistaiseksi vielä sen verran vähän, että niiden perusteella ei voida vetää johtopäätöstä em. sairauksien yleisyydestä rodussa. Rotua on Suomessa tutkittu varsin vähän. Terveyskyselyjä on tarkoitus jatkaa ja alkusyksystä 2014 aloitettuja joukkoterveystarkastuksia on tarkoitus jatkaa vuosittain. Joukkoterveystarkastusten kohteina ovat Kennelliiton virallisista tutkimuksista silmät, selkä-, lonkka- ja kyynärröntgenit ja sydämenultraäänitutkimus sekä kilpirauhasarvojen testaus. Vuosittain pyritään myös järjestämään vähintään yksi DM-joukkotestaus. Tutkimussuosituksia lisätään epäiltäessä jonkin ongelman tai sairauden yleistymistä.

Harvan sairauden periytyminen tapahtuu yhden geenin avulla (esim. DM), ei myöskään pelkästään nartun tai uroksen antaman perimän kautta. Useat sairaudet ja viat ovat polygeenisia eli usean geenivirheen aiheuttamia, jolloin osassa vaikuttavana tekijänä on ympäristö. Kyseessä on tällöin ns. monitekijäinen periytyminen. Tulevaisuudessa DNA-tutkimuksilla voitaneen löytää kantajat, kuten muutaman koirarodun kohdalla tänä päivänä on mahdollista. Tämän vuoksi kerätään verinäytteitä DNA-tutkimuksia varten geenivirheiden löytämiseksi. DNA-testien saaminen vie vielä vuosia aikaa eikä kaikille sairauksille ehkä saada koskaan testiä kehitettyä.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukossa 10 on esitetty kuolinsyyt sekä keskimääräiset eliniät Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän tilaston perusteella. Tiedot on poimittu jalostustietojärjestelmän koko tilastointiajalta vuoden 2020 loppuun asti.

Taulukko 10. Kuolinsyyt ja keskimääräiset eliniät*(Lähde: Jalostustietojärjestelmä)*

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	8 vuotta 9 kuukautta	9
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 5 kuukautta	6
Iho- ja korvasairaudet	7 vuotta 0 kuukautta	4
Immunologinen sairaus	5 vuotta 8 kuukautta	6
Kadonnut	6 vuotta 10 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 3 kuukautta	106
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 6 kuukautta	21
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 7 kuukautta	16
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 4 kuukautta	13
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 3 kuukautta	15
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 1 kuukautta	37
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 11 kuukautta	47
Selkäsairaus	9 vuotta 5 kuukautta	16
Sisäeritysrauhasten sairaus	7 vuotta 3 kuukautta	2
Sydänsairaus	6 vuotta 2 kuukautta	47
Synnytysvaikeus	5 vuotta 3 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 0 kuukautta	37
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 5 kuukautta	165
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 4 kuukautta	15
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 10 kuukautta	83
Kaikki yhteensä	8 vuotta 9 kuukautta	647

Kuolinsyytilaston mukaan yleisin kuolinsyy on Vanhuus (luonnollinen tai lopetus). Näiden keski-ikä on ollut 11 vuotta 5 kuukautta. Toiseksi yleisin syy on Kasvainsairaudet, syöpä, näiden keski-ikä on ollut 9 vuotta 3 kuukautta. Tarkastellun 30 vuoden (1990–2020) aikana on Suomeen rekisteröity yhteensä 2643 borzoita, ja 647 koiran kuolinaika on kirjattu Koiranetin tietoihin. Tilasto ei siten ole täysin luotettava mutta antaa kuitenkin hyvän yleiskuvan tilanteesta.

4.3.4 Lisääntyminen

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä venäjänvinttikoiria on rekisteröity vuosina 2011–2020 yhteensä 687, joista 143 tuontea kpl. Pentueita on syntynyt vuosittain keskimäärin 9,5 kpl ja keskimääräinen pentuekoko on 5,7 kpl.

Kasvattajakyselyjen ja epävirallisten keskustelujen perusteella rodulla esiintyy astumisvaikeuksia vähäisesti. Taustalla esimerkiksi kipuiluepäilyjä, mutta kasvattajia kehoitetaan pitämään astumiskykyä yhtenä tärkeimmistä jalostuskoirien ominaisuuksista. Uroksen ja nartun kohdalla suositellaan luonnollista astutusta ja synnytystä. Tiinehtymisvaikeuksia esiintyy satunnaisesti. Useissa tapauksissa syynä ilmeisesti astumisajankohdan väärä ajoitus. Oikea syy pitäisi kuitenkin selvittää, jotta nartun jalostusarvoa voidaan arvioida.

Synnytysongelmia rodulla ei juurikaan ole. Suuri pentuekoko on niiden yleisin syy. Nartuilla on pääsääntöisesti hyvä hoivavaisto ja maidontuotanto, eikä pentukuolleisuus ole merkittävä ongelma, kuten eivät myöskään synnynnäiset viat ja epämuodostumat.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Sairauksille altistavia anatomisia piirteitä ei rodussa esiinny. Kiistanalainen kysymys on alaleuan kapeus / heikkous. Sama ongelma esiintyy normaali- ja lyhytkuonoisillakin roduilla, joten se ei ole suoranaisesti yhteydessä rotumääritelmässä kuvattuun borzoin kapeaan, pitkänomaiseen kalloon. Jalostuskoirien arvioinnissa suositellaan noudatettavan rotumääritelmän edellytystä voimakkaista hampaista ja terveestä purennasta. Liitteenä ulkomuototuomareiden arvosteluohjeet purennan osalta (liite 9). Lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä ei rodulla ole.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Terveyteen liittyvät keskeisimmät ongelmat liittyvät sydämeen, vatsalaukun laajentuma/kiertymä-syndroomaan sekä kasvainsairauksista osteosarkomaan. Lisääntyvästi on kiinnitetty myös huomiota purentaan. Kilpirauhasen todellinen merkitys sairautena jäänee tulevaisuuden tutkimusten selvitettäväksi. Kapeneva geenipohja lisää alttiuksia myös ym. sairauksien kohdalla. Tämän vuoksi jalostusvalinnoissa suositellaankin otettavan huomioon sekä sukulaisuus että suvuissa esiintyvät sairaudet.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Venäjänvinttikoiralle on vahvistettu uusi rotumääritelmä 5.11.2019 (suom. 20.2.2020).

Yleisvaikutelma: Aristokraattinen, kookas, voimakas, tasapainoinen ja kuivarakenteinen koira, melko korkearaajainen ja rungoltaan suhteellisen kapea. Hieman pitkänomainen; nartut ovat pitkärunkoisempia kuin urokset. Nahka on ohut, joustava ja poimuton. Lihakset ovat litteät, pitkät ja hyvin kehittyneet. Luusto on vahva mutta ei raskas.

Rotumääritelmässä ei ole hyvinvointiongelmille altistavia vaatimuksia. Hylkääviä virheitä ovat mm. vihaisuus tai liiallinen arkuus, selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen, ylä- tai alapurenta, vino purenta, epätäydellinen mutta tiivis etuhammasrivi, yhden tai useamman kulmahampaan puuttuminen, ellei johdu hampaan katkeamisesta, virheellisesti asettuneet kulmahampaat, purenta, joka ei sulkeudu. Liitteenä ulkomuototuomareiden arvosteluohjeet purennan osalta (liite 9.).

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Taulukko 11. Rodun näyttelykäynnit vuosina 2011–2020

(Lähde: Jalostustietojärjestelmä)

Vuosi	Kaikki näyttelyt	SBK erikoisnäyttely
2011	965	125
2012	852	112
2013	963	98
2014	988	85
2015	1 050	106
2016	804	124
2017	935	92
2018	732	-
2019	921	81
2020	179	-
Yhteensä	8 389	823

Samat koirat käyvät vuosittain useissa näyttelyissä. Ulkomaisten tuomarien näyttelyissä käydään enemmän kuin suomalaisten. Arvosteluskaala vaihtelee huomattavasti erinomaisesta hylkäävään. HYL-merkintä tulee yleensä purennasta.

HYL, vuonna 2009 = 6 kpl, vuonna 2010 = 3 kpl, vuonna 2011 = 9 kpl, vuonna 2012 = 5 kpl, vuonna 2013 = 12 kpl, 2014 = 9 kpl, 2015 = 4 kpl, 2016 = 4 kpl, 2017 = 3 kpl, 2018 = 3 kpl, 2019 = 4 kpl, 2020 = 0 kpl.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Edellisen JTO:n tavoitteiden mukaan järjestettiin jalostustarkastuksia seuraavasti:

Vihti	16.5.2009	3 urosta ja	4 narttua
Kangasala	29.8.2009	1 uros ja	5 narttua
Tampere	16.4.2011	4 urosta ja	4 narttua

Jalostustarkastajina toimivat ulkomuototuomari ja rodun kasvattajia. Koirat olivat ominaisuuksiltaan joko erinomaisia tai erittäin hyviä. Ahdasta purentaa esiintyi ja hammaspuutoksia. Tehtyjen mittausten koirat olivat rotumääritelmän mukaisia. Luonneongelmia ei esiintynyt. Otos on rodun koko huomioiden hyvin vähäinen. Suuremman koiramäärän osallistumista rohkaistaan ja tarkastusmetodeja kehitetään edelleen, samoin otetaan käyttöön kehitteillä oleva Kennelliiton jalostustarkastuskaavake ja -ohje.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Näöllään ja nopeudellaan metsästävän venäjänvinttikoiran tärkeimpiä rakenteellisia ominaisuuksia ovat tasapainoisesti kulmautuneet, lihaksikkaat raajat ja leveä, voimakas ja joustava selkä sekä vahvat leuat ja isot hampaat. Vinttikoirien maastajuoksukilpailuissa voidaan testata mahdollistaako koiran rakenne sen suoriutumisen rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Venäjänvinttikoirien ulkomuoto vastaa näyttelytulosten perusteella tällä hetkellä rotumääritelmää varsin hyvin. Ulkomuoto- ja rakenneongelmien yleisyys ei ole näyttelytulosten perusteella hälyttävä eikä rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistavat koirat hyvinvointiongelmille.

Rotumääritelmän mukaan borzoin alaleuan ja hampaiden tulee olla vahvat: alaleuan heikkous/kapeus tulisi arvioida objektiivisten kriteerien mukaan, jotta välttyttäisiin hyvinkin ristiriitaisilta näyttelytuloksilta ja kasvattajat osaisivat karsia ja valita jalostukseen käytettyjä koiria. Esimerkkinä ongelmien ennakoinnista/ennaltaehkäisystä on kehoitus noudattaa edellisen rotumääritelmän tekstiä pään ja kaulan asennosta: ”ei koskaan korkealla kannettu”, mikä asento saattaa altistaa kaularangan ongelmille sekä pakotettuna asentona että jalostustavoitteena.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Venäjänvinttikoirille on tehty vain vähän Kennelliiton virallisia terveystutkimuksia, joten jalostuskoirien jälkeläistilaston perusteella ei voi tehdä johtopäätöksiä. Jalostuskoirien jälkeläisille yleisimmin tehtyjen virallisten terveystutkimusten tulokset ovat olleet useimmiten normaaleja, mutta tutkittujen jälkeläisten kuten myös jalostukseen käytettyjen ja tutkittujen isien ja emien määrä on tilastollisesti liian pieni tason arvioimiseksi.

Viimeisen sukupolven (2016–2020) aikana käytetyistä 31 uroksesta kuudelle (19 %) on tehty virallinen silmätutkimus ja sydämen ultraäänitutkimus. Jalostukseen käytetyistä 35 nartusta 15:stä (43 %) on tehty virallinen silmätutkimus ja 11:stä (31 %) sydämen ultraäänitutkimus.

DM -geenitestaus on jalostuskoirille yleisimmin tehty testi. Rotujärjestön pentuvälitykseen tulevien pentueiden vanhemmista ainakin toinen on geenitestattu terveeksi. Jalostustoimikunta järjestää DM-joukkotarkastusten lisäksi vuosittain myös muita joukkoterveystarkastuksia.

Liitteinä 6 ja 7 Koiranetin silmätutkimus- ja lonkkakuvaustilastot ajanjaksolla 1999–2014 jälkeläisiä saaneista jalostusuroksista ja -nartuista sekä niiden jälkeläisistä.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Venäjänvinttikoirien ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty SBK:n kevätkokouksessa 1995 ja SVKL:n syyskokouksessa 1995 ja vahvistettu SKL:n jalostustieteellisessä toimikunnassa. Seuraava tavoiteohjelma hyväksytty SVKL:n kokouksessa 10.6.2008. Vuonna 2015 hyväksytty jalostuksen tavoiteohjelma korvasi aikaisemman kokonaisuudessaan. Vuonna 2021 on tehty edellisen ohjelman päivitys.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
sukusiitosaste korkeintaan 6,25 % tai sen alle, laskettuna kuudella sukupolvella	tiedotus sukusiitosasteen vaikutuksista ja suositus jalostuskoirien valinnassa.	Keskimääräinen sukusiitosprosentti viimeisen kymmenen vuoden (2011–2020) aikana on ollut 2,35 %.
jalostuskoiran elinikäinen jälkeläismäärä enintään 5 % sukupolven aikana syntyneistä pennuista. Jalostuskoiran toisen polven enimmäisjälkeläismäärä enintään 6 % sukupolven rekisteröinneistä.	tiedotus matadorjalostuksen ja/tai tiettyjen sukulinjojen ylikäytön vaikutuksista populaatioon sekä tiedottaminen populaation geneettisen monimuotoisuuden tärkeydestä.	Jalostuskoiran elinikäinen jälkeläismäärä saisi vv. 2017–2020 rekisteröinneistä laskettuna olla 11 pentua. Tarkasteltuna ajanjaksoa 2011–2020, tämä ylittyi kahdeksalla uroksella ja kahdeksalla nartulla.
venäjänvinttikoiran tulee olla luonteeltaan ylvään rauhallinen ja pidättyväinen, varma ja peloton. Venäjänvinttikoiria on näöllään ajava koiria. Metsästysvietti tulee pyrkiä säilyttämään. Kaikkien koirien tulee antaa koskea itseään normaalin näyttelyarvostelun tunnustelun verran. Venäjänvinttikoiran tulee olla suvaitsevainen ihmisiä ja toisia koiria kohtaan; yhteiskuntakelpoinen koiria.	jalostukseen suositellaan käytettävien hyväluonteisia yksilöitä.	Näyttelyarvostelukaavakkeissa oleva arvio rodunomaisesta luonteesta lähes poikkeuksetta tukee käsitystä rodun yleisen luonteen säilymisestä tavoitteen mukaisena.
käyttöominaisuuksien säilyttäminen	suositellaan yhä useamman koiran osallistumista käyttökokeisiin (maasto-, rata- ja ajuekokeet)	Käyttökokeisiin osallistuvien koirien määrä on ollut vuosittain vaihteleva mutta noususuuntainen lukuun ottamatta vuotta 2020 jolloin

		tapahtumia ei voitu koronatilanteesta johtuen järjestää normaalisti. Tulostaso on ollut hyvä.
vikojen ja sairauksien esiintyvyyden vähentäminen	- jalostuskoirille suositellaan terveystutkimuksien tekemistä (ensisijaisina suosituksina DM-testaus, silmätutkimus, sydämen ultraäänitutkimus sekä kilpirauhasarvot) - suositellaan käytettäväksi koiria, jotka itse ovat samoin kuin niiden lähisukulaiset terveitä sekä pitkäikäisiä - informoidaan periytyvistä ja perinnöllisiksi epäillyistä sairauksista ja korostetaan diagnoosien tärkeyttä - rotujärjestö avustaa ruumiinavaustutkimuksia - joukkoterveystarkastukset, joiden tulokset annetaan rotujärjestön terveystulostaulukkoon - itsensätilastoiva terveyskysely jäsenille - julkinen terveystulostaulukko rotujärjestön nettisivuilla, jossa julkaistaan Kennelliiton virallisten tutkimusten tulokset, geenitestien tulokset, kilpirauhasarvot ja sydänultrauksen tulos. Omistajan ilmoituksella julkaistaan myös tieto mahalaukunkiertymästä sekä koiran kuolinaika ja kuolinsyy. Terveystietotaulukkoon voi lähettää borzoinsa tietoja riippumatta siitä, onko koiran omistaja Suomen Borzoiklubin jäsen vai ei.	Vuosina 2016–2020 rekisteröitiin 41 pentuetta, joissa käytettiin yhteensä 31 urosta ja 35 narttua. Jalostustietokannan ja SBK:n oman terveystulostaulukon mukaan suositellut terveystutkimukset ovat toteutuneet osittain: tutkitut / jalostukseen käytetyt koirat (tutkittujen %-osuus) ovat olleet: DM: - urokset 15 / 31 (48 %) - nartut 24 / 35 (69 %) Sydänultra: - urokset 6 / 31 (19 %) - nartut 11 / 35 (31 %) Silmätutkimus: - urokset 6 / 31 (19 %) - nartut 15 / 35 (43 %) Osa vanhemmista oli joko tuontikoiria tai ulkomailla asuvia, joten kaikki tutkimustulokset eivät välttämättä ole rekisteröitynä Kennelliiton jalostustietokantaan. Kilpirauhasutkimuksia ei rekisteröidä Kennelliiton rekisteriin eikä tutkimustuloksia juuri ilmoiteta SBK:n omaan terveystulosten seurantaan, joten tilastoa sen osalta ei voi esittää. SBK tukee taloudellisesti jäsenistönsä borzoilleen tekemiä terveystutkimuksia. Vuodesta 2020 alkaen tukea maksetaan 40 euroa per tutkimus yli 3-vuotiaiden koirien sydänultrasta ja yli 2-vuotiaiden luustokuvauspaketista, johon kuuluu selkäkuvaus. SBK osallistuu kuolinsyyn

		tutkimisesta (ruumiinavauksesta) aiheutuviin kustannuksiin. Avustus voidaan myöntää koirista, jotka ovat kuolleet äkillisesti alle 8-vuotiaana tai joiden kuolinsyytä ei tiedetä. SBK julkaisee terveystulostaulukossa tutkimustiedot sekä omistajien ilmoittamat kuolinsyyt.
--	--	---

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Venäjänvinttikoiria on rotumääritelmän mukaan metsästyskoira sekä rata- ja maastajuoksukoira. Metsästäminen vinttikoiran avulla on maassamme kuitenkin kiellettyä, joten käyttöominaisuuksia yritetään ylläpitää rata-, maasto- ja ajuejuoksukilpailuilla ja -harjoituksilla. Ulkomuoto säilyy, kun pidetään mielessä, että rotumääritelmä kuvaa tuulennopeaa, ketterästi laukkaavaa metsästyskoiraa. Venäjänvinttikoiran toivotaan myös säilyttävän rotumääritelmän mukaisen aristokraattisen ja ylvään, osin pidättyväisenkin luonteensa. Arkoja tai aggressiivisia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen.

Rodun terveydentilan vaaliminen on erittäin tärkeää, jotta periytyvät sairaudet eivät lisääntyisi ja niiden leviäminen saataisiin estettyä. Kasvattajia kannustetaan suosimaan yhdistelmiä, joissa jalostukseen käytettävät yksilöt ovat mahdollisimman kaukaista sukua keskenään. Lisäksi korostetaan lähisukulaisten terveyden ja pitkäikäisyyden merkitystä valinnoissa. Geneettisen monimuotoisuuden lisäämiseksi myös ulkomailta tuotavia erilinjaisia koiria suositellaan käytettäväksi jalostukseen ja jalostuskoirien jälkeläismäärissä suositellaan Kennelliiton jalostus- strategian sekä JTO:n ohjeiden noudattamista. Niin suomalaisten kuin ulkomaalaistenkin koirien terveydelliset taustat tulee selvittää mahdollisimman tarkkaan ennen niiden käyttöä jalostukseen. Jalostuskoirille suositellaan tehtäväksi ainakin rotujärjestön pentuvälityspalstalla suositellut terveystutkimukset (DM, sydämen ultraäänitutkimus, silmätutkimus).

Tehokas tiedottaminen, terveyden seuranta, terveystutkimussuositusten pitäminen ajan tasalla sekä jalostustoimikunnan ja kasvattajien yhteistyö ovat avainasemassa terveen, pitkäikäisen sekä niin ulkomuodollisesti kuin käyttöominaisuuksiltaan rotumääritelmää vastaavan venäjänvinttikoiran jalostamisessa.

Tavoitteiden saavuttaminen on mitattavissa sukusiitosasteen/sukukatokertoimen muutoksissa, terveystilastoissa, terveystutkimustuloksien tilastoissa, jalostukseen käytetyn tehollisen populaation koon kasvussa sekä näyttelyihin ja kokeisiin osallistuvien koirien määrissä ja saavutuksissa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostuskoiralle asetettavat suositukset:

- Kennelliiton Jalostusstrategian mukaisesti ja JTO:n 2008 mukaisesti koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei saa ylittää 5 % rodun populaatiossa yhden sukupolven (4 vuotta) jaksolla syntyneistä pennuista. Toisen polven enimmäisjälkeläismäärä enintään 6 % sukupolven rekisteröinneistä. Koiranetistä löytyvien viime sukupolven (2011–2014) keskimääräisten vuosittaisten syntyneisyys- ja rekisteröintilukujen perusteella lasketut enimmäisjälkeläismäärien suositukset ovat 1-polvessa 16 kpl, 2-polvessa 21 kpl.
- Monimuotoisuuden ylläpitämisen varmistamiseksi jalostusyhdistelmän perimän tulisi olla mahdollisimman laaja: neljän polven sukatokero yli 0,90.
- Ikäsuositukset jalostuksessa: Nartun on oltava vähintään 24 kuukauden ikäinen ennen ensimmäistä astutusta. Narttua saa käyttää jalostukseen korkeintaan kolme kertaa. Yli 8-vuotiaasta narttua ei suositella käytettävän jalostukseen. Jalostukseen käytettävän uroksen suositellaan olevan vähintään 2-vuotias.
- Tulossuositukset: Jalostukseen käytettävällä nartulla ja uroksella suositellaan olevan vähintään laatuarvostelun ”hyvä” -palkinto virallisesta näyttelystä vähintään 15kk iässä tai hyväksytty jalostustarkastus.
- Ennen jalostukseen käyttöä koirille suositellaan tehtäväksi ainakin DM-geenitesti, sydämen ultraäänitutkimus (1.6.2015 jälkeen Kennelliiton virallinen sydämen ultraäänitutkimus) ja Kennelliiton virallinen silmätutkimus.
- Lähisukulaisyhdistelmiä (isä/emä + jälkeläinen ss% 25, täyssisarukset ss% 25) ei tule tehdä. Tällaisista yhdistelmistä syntyviä pentuja voidaan rekisteröidä ainoastaan Kennelliiton EJ-rekisteriin. Muita lähisukulaisyhdistelmiä (isoisä/isoemä + jälkeläinen ss% 12,5, puolisisarukset ss% 12,5 sekä täti/eno + jälkeläinen ss% 12,5) ei suositella.

Rotujärjestö ei suosittele koirien jalostuskäyttöä, jos

- Koiralla on purentavika tai niin kapea alaleuka, että alakulmahampaat osuvat kitalakeen.
- Yhdistelmän molemmilla koirilla on kivesvikaisia lähisukulaisia (täysveljiä).
- Koiralla on häntämutka tai muu rotumääritelmässä mainittu hylkäävä virhe
- Yhdistelmän sukusiitosaste ylittää 6,25 (viisi sukupolvea).
- Nartulle on tehty 2 keisarinleikkausta
- Yhdistelmän kumpikaan koira ei ole DM terve (N/N)

Rotujärjestön pentuvälityspalstalla SBK:n Internet-sivuilla ja Borzoi-lehdessä julkaistaan sekä suunnitteilla olevien että toteutuneiden pentueiden 5-polven sukusiitoskertoimet sekä Kennelliiton virallisten terveystutkimusten tulokset ja ne omistajien itse ilmoittamat terveystutkimustulokset, joiden tuloksista on eläinlääkärin virallinen lausunto ja lausunnossa ilmenee, että koiran tunnistusmerkintä on tarkastettu tutkimustilanteessa. Geenitestien tuloksista (paitsi verikokeet) riittää Kennelliiton virallisen DNA-näytteenottajan todistus tunnistusmerkinnän tarkastuksesta sekä laboratorion vastaus. Jos koiraa käytetään jalostukseen alle 3-vuotiaana, niin silmät tulee tutkia ennen astutusta. Yli 3-vuotiaana tutkittua koiraa ei tarvitse tutkia uudelleen. Sydän- ja verikoetutkimus tulosten tulee olla alle 2 vuotta vanhoja.

Rotujärjestön pentuvälityspalstalla suositellaan ennen koirien jalostukseen käyttöä tehtäväksi ainakin DM-geenitesti, sydämen ultraäänitutkimus+ekg (1.6.2015 jälkeen Kennelliiton virallinen sydämen ultraäänitutkimus) sekä Kennelliiton virallinen silmätutkimus. Muita terveystutkimussuosituksia ovat kilpirauhasarvojen (T4, TSH, TGA, T4AA, T3AA) määrittäminen, sekä toissijaisina tutkimuksina Kennelliiton viralliset röntgenkuvaukset.

- DM-testi: toisen koiran yhdistelmässä tulee olla geneettisesti terve (N/N)
- Sydän: viitteitä sydänlihaksen muutoksiin ei saa löytyä
- Silmätarkastustulos: Kennelliiton silmäohjeen mukaisesti: http://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/media/silmaohje_0.pdf, Perinnöllisiä silmänsairauksia: <http://www.kennelliitto.fi/yleisimmat-perinnolliset-silmasairaudet>, Virallinen silmätarkastus: http://www.softry.fi/tiedotteet/virallinen_silmatarkastus/ <http://www.kennelliitto.fi/yleisimmat-perinnolliset-silmasairaudet>
- Kilpirauhasarvot: tulosten suhteen huomioitava vinttikoirien alhaiset hormoniarvot.
- RTG-tutkimukset: muutosten merkitys arvioidaan tapauskohtaisesti, huomioiden Kennelliiton suositukset; selkäohje, lonkkaohje, kyynärohje

Tarkempia tietoja ja ohjeita terveystutkimustuloksista sekä pentueen ja terveystutkimustulosten ilmoittamisesta rotujärjestön pentuvälityspalstalle löytyy SBK:n internet -sivuilta. Lisätietoja antaa jalostustoimikunta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestön keinoja jalostuksen ohjaamisessa jalostuksen tavoiteohjelmassa kuvattuun suuntaan:

- Sairauksien esiintyvyyden seuranta
- Vuosittaiset joukkoterveystarkastukset
- Rotujärjestön pentuvälityspalstan suositukset
- Jalostustarkastukset
- Kasvattajien neuvonta ja koulutus, jalostuksen tavoiteohjelman noudattaminen
- Ulkomuototuomarien koulutus
- Yhteydenpito muihin maihin

Strategia / neuvonta:

- Matador-jalostamisen vastustaminen.
- Geneettisen vaihtelun säilyttämiseksi jalostuspohja on pyrittävä pitämään mahdollisimman laajana.
- Joukkoterveystarkastusten järjestäminen vuosittain.
- SBK:n pentuvälityspalstalla suositellaan yhdistelmän koirille DM-testausta, Kennelliiton sydänohjeen mukaista virallista sydämen ultraäänitutkimusta sekä Kennelliiton virallista silmätutkimusta.
- Jos koiralla on toistuvaa ontumista, suositellaan tutkimuksia sen selvittämiseksi.
- Jos koiralla on selkäkipuja, suositellaan kaula-selkärangan kuvauksia.
- Äkillisesti kuollut koira tulisi avata ja kuolinsyy tutkia. Rotujärjestö avustaa rahallisesti tutkimusta.
- Ensijaisesti vastustetaan niitä vikoja ja sairauksia, joita epäillään perinnöllisiksi.
- Geenivirheiden kartoittaminen DNA-tutkimusten perusteella
- Jalostustarkastukset jälkeläiskatseluksineen
- Lisääntymisongelmien kartoittaminen
- Luonnetestien ja venäjänvinttikoirille tarkoitetun luonnetestitulosten tulkintaohjeen tekeminen. Vaihtoehtona on soveltaa ja kehittää irlanninsusikoirille kehitettyä käyttäytymisprofiilitestausta myös venäjänvinttikoirille.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Mahdollisuudet:

- Suomessa venäjänvinttikoirien taso sekä näyttely- että käyttöominaisuuksien osalta on varsin korkea ja tasainen.
- Rotu on pääsääntöisesti hyväluonteinen eikä siinä ole todettu laajasti esiintyviä vakavia sairauksia.
- Jalostusmateriaalia on mahdollista käyttää nykyistä laajemmin, myös erisukuisten koirien tuonti ulkomailta on lisääntynyt.
- Venäjänvinttikoiraharrastajat osallistuvat aktiivisesti sekä näyttelyihin että kokeisiin.

Uhat:

- Pelkkään ulkonäköön tai käyttöominaisuuksiin pohjautuva jalostus eriyttää rodun käyttö- ja näyttelylinjoihin.
- Ilman aktiivista harkintaa jalostusvalinnoissa populaation monimuotoisuus supistuu entisestään ja sukusiitosaste nousee liian korkeaksi.
- Ilman suunnitelmallista seurantaa perinnölliset sairaudet uhkaavat lisääntyä.

Vahvuudet

- Geenipohja on jonkin verran laajentunut erisukuisten tuontikoirien ansiosta.
- Venäjänvinttikoiria ei ole ns. muotirotu, joten pentutehtailu ei ole ongelma.
- Luonne on parantunut viime vuosina.

Heikkoudet

- Jalostusmateriaalia hukkaantuu, mikäli suositaan vain määrättyä tyyppiä tai yksittäisiä koiria jalostuksessa.
- Luotettavan tilastotiedon kerääminen koirien sairauksista ja kuolinsyistä on hankalaa.
- Rotua on terveystutkittu vähän. Tulosten vähyyden perusteella on mahdoton vetää luotettavia johtopäätöksiä rodun terveydestä.

Varautuminen ongelmiin

Rakenteelliset ylilyönnit:

- Vaikutus: koiran elämänlaatu kärsii, kiputiloja
- Todennäköisyys: kohtalainen
- Ehkäisevät toimenpiteet: jalostustarkastukset ja tiedottaminen

Perinnöllisten sairauksien lisääntyminen:

- Vaikutus: vaikea löytää tervettä jalostusmateriaalia, jolloin geenipohja pienenee ja sairaudet leviävät
- Todennäköisyys: keski-suuri
- Ehkäisevät toimenpiteet: tiedottaminen, jalostuspohjan laajentaminen, joukkoterveystarkastusten järjestäminen, terveystutkimusten suosittelu ja niiden teettämisen vakiintuminen osaksi venäjänvinttikoirien kasvatuskulttuuria

Näyttely- ja käyttölinjojen eriytyminen:

- Vaikutus: vaikeus löytää jalostusmateriaalia, rotumääritelmästä eriytyminen
- Todennäköisyys: kohtalainen
- Ehkäisevät toimenpiteet: tiedottaminen, kasvattajien ja jalostustoimikunnan yhteistyön lisääminen, koirien käyttöominaisuuksien aktiivinen testaaminen käyttökokeissa.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

SBK:n jalostustoimikunta seuraa jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista ja kerää tietoja venäjänvinttikoirien sairauksista ja muista jalostukseen liittyvistä asioista. Toimikunta järjestää vuosittain erilaisia joukkoterveystarkastuksia, joiden tulokset julkaistaan. Se myös tallentaa ja tilastoi jalostustoimikunnalle toimitetut sekä rotujärjestön joukkoterveystarkastuksista saadut terveystutkimusten tulokset sekä kannustaa kasvattajia teettämään terveystutkimuksia jalostukseen käytettäville koirille ja raportoimaan tuloksista jalostustoimikunnalle.

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2022	SBK:n nettisivujen julkisen terveystulostaulukon kuukausittainen päivittäminen jatkuu, yhteistyötä Koirageenit -ryhmän kanssa yritetään jatkaa. Rotujärjestö järjestää vuosittain rodun erikoisnäyttelyn ja käyttökokeita. Rotujärjestö järjestää ulkomuototuomarikoulutusta. Ajankohtaisista jalostusta ja kasvatusta koskevista asioista tiedotetaan rotujärjestön lehdessä ja internetsivuilla.
2023	SBK:n nettisivujen julkisen terveystulostaulukon kuukausittainen päivittäminen jatkuu, yhteistyötä Koirageenit -ryhmän kanssa yritetään jatkaa. Rotujärjestö järjestää vuosittain rodun erikoisnäyttelyn ja käyttökokeita. Rotujärjestö järjestää ulkomuototuomarikoulutusta. Ajankohtaisista jalostusta ja kasvatusta koskevista asioista tiedotetaan rotujärjestön lehdessä ja internetsivuilla.
2024	Aloitetaan uuden JTO:n valmistelu. SBK:n nettisivujen julkisen terveystulostaulukon kuukausittainen päivittäminen jatkuu, yhteistyötä Koirageenit -ryhmän kanssa yritetään jatkaa. Rotujärjestö järjestää vuosittain rodun erikoisnäyttelyn ja käyttökokeita. Rotujärjestö järjestää ulkomuototuomarikoulutusta. Ajankohtaisista jalostusta ja kasvatusta koskevista asioista tiedotetaan rotujärjestön lehdessä ja internetsivuilla.
2025	Uuden JTO:n työstäminen. SBK:n nettisivujen julkisen terveystulostaulukon kuukausittainen päivittäminen jatkuu, yhteistyötä Koirageenit -ryhmän kanssa yritetään jatkaa. Rotujärjestö järjestää vuosittain rodun erikoisnäyttelyn ja käyttökokeita. Rotujärjestö järjestää ulkomuototuomarikoulutusta. Ajankohtaisista jalostusta ja kasvatusta koskevista asioista tiedotetaan rotujärjestön lehdessä ja internetsivuilla.
2026	Uuden JTO:n työstäminen, sen ennakkotarkastuttaminen ja hyväksyminen yleiskokouksessa ennen SKL:lle lähettämistä.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Jalostustoimikunta on ensisijaisesti vastuussa tavoiteohjelman noudattamisesta ja sen seurannasta, SBK:n hallitus valvoo viimekädessä tavoiteohjelman noudattamista. Jalostuksen tavoiteohjelma on kokonaisuudessaan luettavissa rotujärjestön nettisivuilla.

7. LÄHTEET

- Suomen Kennelliiton internetsivut, <http://www.kennelliitto.fi>
- Suomen Vinttikoiraliitto ry:n kilpailutietojärjestelmä (<https://kilpailut.suomenvinttikoiraliitto.fi>)
- Venäjänvinttikoiran rotumääritelmä FCI 5.11.2019 - SKL-FKK 20.2.2020
- SBKn terveyskyselyjen tulokset
- Hanna Virtanen: Borzoin terveydelliset ongelmat; kartoituskyselyn tulokset ja tulosten pohdinta. julkaistu: SBKn lehti 4, 1996, sivut 38–41
- Liisa Tuominen: Borzoin terveysongelmien merkitys jalostuksessa. SBK:n lehti 1/2006, sivut 103–105
- Kerstin Lindblad-Toh: Mapping genes associated with Canine Hemangiosarcoma <http://www.akcchf.org/> (28.2.2006)
- Kerstin Lindblad-Toh: Mapping genes associated with Osteosarcoma in large breeds

<http://www.akcchf.org/research> (28.2.2006)

- Jaime Modiano: Heritable and Sporadic Genetic Lesions in Canine Lymphoma and Osteosarcoma. AKC Canine Health Foundation Searchable Grant Database (28.2.2006)
- Holly Nash: Bloat (Gastric Dilatation and Volvulus). <http://PetEducation.com> (2.3.2006)
- Jean Dodds: Canine autoimmune thyroid disease: Common problem of purebred dogs <http://www.canine-epilepsy-guardian-angels.com/ThyroidDisease.htm> (3.3.2006)
- Drs.Foster & Smith: Anal glands. <http://www.peteducation.com> (2.3.2006)
- Borzoi-Ringenin yhteenveto Agria-vakuutusyhtiön tilastojen pohjalta
- The Borzoi Club Of America, www.borzoiclubofamerica.org
- Orthopedic foundation for animals: Statistics and Data: Borzoi: <http://offa.org/stats.html>
- SBK:n terveystutkimus kotisivuilla
- Kristiina Kontio-Jalanka: Vuosina 2006–2010 tehtyjen terveystutkimusten tarkastelu. SBK:n lehti 2011

8. LIITTEET

Liite 1	Venäjänvinttikoiran rotumääritelmä FCI 5.11.2019 - SKL-FKK 20.2.2020
Liite 2	Jalostukseen käytetyt urokset viimeisen sukupolven aikana eli ajanjaksolla 2011–2014
Liite 3	Jalostukseen käytetyt nartut viimeisen sukupolven aikana eli ajanjaksolla 2011–2014
Liite 4	Ajanjaksolla 1988–2014 käytetyimmät urokset
Liite 5	Ajanjaksolla 1988–2014 käytetyimmät nartut
Liite 6	Urosten jälkeläistilasto (lonkkakuvaus- ja silmätutkimustaulukot), jälkeläiset syntyneet 1999–2014
Liite 7	Narttujen jälkeläistilasto (lonkkakuvaus- ja silmätutkimustaulukot), jälkeläiset syntyneet 1999–2014
Liite 8	Jalostuksessa eniten käytetyt urokset ja nartut 1960–1980 luvuilla
Liite 9	Ohjeet ulkomuototuomareille venäjänvinttikoiran purennan arvosteluun